

Directori de pastoral sacramental

ELS BISBES DE CATALUNYA

Directorí de pastoral sacramental

I PART

Els sacraments de la iniciació cristiana

Claret

Segona edició

© Conferència Episcopal Tarraconense

© Editorial Claret, SAU
Roger de Llúria, 5 – 08010 Barcelona

Imprès a Edim
Badajoz, 145-147 – Barcelona
ISBN: 84-8297-409-2
Dipòsit legal: B. 11.455-2001
Febrer 2001

TAULA DE SIGLES

AG	<i>Ad Gentes divinitus</i> , Decret sobre l'activitat missionera de l'Església del Concili Vaticà II.	MR	<i>Missale Romanum</i> , Missal Romà, II edició, Editorial Balmes • Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona 1990.
CCE	<i>Catecisme de l'Església Catòlica</i> , Coeditors catalans del Catecisme, 1993.	OBP	<i>Ordo Baptismi parvulorum</i> , Ritual del Bateig d'infants, Editorial Balmes • Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona 1970.
CE	<i>Cæremoniale Episcoporum</i> , Typis Polyglottis Vaticanis, reimpressió, 1985.	OCf	<i>Ordo Confirmationis</i> , Ritual de la Confirmació, Editorial Balmes • Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona 1978.
CIC	<i>Codex iuris canonici</i> , Codi de dret canònic, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona 1983.	OeM	<i>Ordo celebrandi Matrimonium</i> , Ordre de la celebració del Matrimoni, Editorial Balmes • Publicacions de l'Abadia de Montserrat, II edició, Barcelona 1994.
CPT	<i>Concili Provincial Tarraconense 1995</i> , Documents i resolucions, Editorial Claret, 1996.	OICA (g)	<i>Ordo initiationis christianæ adultorum</i> , Ritual de la iniciació cristiana d'adults (Advertiments generals), Editorial Balmes • Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona 1985.
DGC	<i>Directorium General per a la Catequesi</i> , Congregació per al clergat, Editorial Claret, 1998.	OICA (p)	<i>Ordo initiationis christianæ adultorum</i> , Ritual de la iniciació cristiana d'adults (Advertiments previs), Editorial Balmes • Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona 1985.
GS	<i>Gaudium et Spes</i> , Constitució pastoral de l'Església en el món contemporani del Concili Vaticà II.	OP	<i>Ordo Pœnitentiæ</i> , Ritual de la Penitència, Editorial Balmes • Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona 1976.
IC	<i>La Iniciació Cristiana. Reflexions i orientacions</i> . Document de la LXX Plenària de la CEE, 1999 • Butlletí del Secretariat Interdiocesà de Catequesi de Catalunya i les Illes Balears (número fora de sèrie).	SC	<i>Sacrosanctum Concilium</i> , Constitució sobre la sagrada litúrgia del Concili Vaticà II.
LG	<i>Lumen Gentium</i> , Constitució dogmàtica sobre l'Església del Concili Vaticà II.		

Decret de Promulgació

del Directori dels sacraments de la iniciació cristiana

Entre les resolucions prioritàries i vinculants que els bisbes de les Esglésies que tenen la seu a Catalunya prenguérem en el Concili Provincial Tarraconense, destaca la redacció i promulgació d'un Directori marc de pastoral sacramental, "per tal d'aconseguir que la pastoral sacramental es realitzi d'una manera eficaç i manifesti de forma creïble la importància dels sacraments per a la vida cristiana" (n. 67). Avui tenim el goig d'oferir a les nostres Esglésies aquest fruit del Concili, elaborat amb l'esforç –que agraïm– de molts, i en primer lloc de la Comissió Interdiocesana de Litúrgia. Nosaltres mateixos, en diverses reunions, hem examinat detingudament el contingut d'aquest Directori i l'hem assumit com a propi.

Es tracta, en aquest primer moment, dels sacraments de la iniciació cristiana. Era lògic fer-ho així, però té també una significació fonda per a la fe i per a la pastoral de l'Església. Som cristians per la gràcia de Déu, que se'ns ha donat en el Baptisme, hem estat segellats amb el Do de l'Esperit Sant en la Confirmació, i des del dia en què començarem a participar de l'Eucaristia, el Cos de Crist ens va fent passar cada vegada més a ser allò que rebem. L'acció pastoral està al servei de l'obra de Déu que edifica la seva Església per la fe i pels sacraments, en primer lloc els de la iniciació cristiana.

És amb aquesta actitud de fe que volem donar a les nostres Esglésies aquest Directori, i demanem a Déu que sigui rebut amb aquesta mateixa actitud. Adonar-nos de l'itinerari de la formació d'un cristià, ajudar els qui el fan a perseverar-hi, promoure el testimoniatge de la fe perquè el món cregui, fomentar la comunió eclesial, celebrar el misteri de Crist amb joia i acció de gràcies, són aspectes d'una acció que ens correspon a tots i que té un nom en la tradició cristiana: la maternitat de l'Església.

Per part nostra, no volem mancar de fer allò que ens pertoca com a pastors, juntament amb els preveres i els diaques: ésser els ministres dels misteris de Déu, els primers compromesos en la tasca de reunir, en nom de Crist i per la força de l'Esperit Sant, tots els homes en l'Església (cf. Fets dels Apòstols 2, 47).

És clar que aquest Directori no proposa una pastoral sacramental original. L'han precedit, en primer lloc, els llibres rituals de la litúrgia romana, el Codi de Dret Canònic, i en el pla doctrinal el Catecisme de l'Església catòlica. Aquest Directori és, per tant, un testimoni de comunió amb allò que l'Església fa a tot arreu, i per això desitgem que sigui tingut en compte. També és el fruit de moltes iniciatives diocesanes que l'han precedit, i que l'han inspirat. En aquest sentit, el Directori assenyala un camí de pastoral sacramental per a les nostres Esglésies, i és un signe d'esperança en una atenció pastoral més visiblement una i adaptada a les nostres comunitats.

En promulgar aquest Directori, els bisbes de les Esglésies que tenen la seu a Catalunya repetim les paraules del Missatge del Concili a tots els fidels, proclamat a la catedral de Tarragona, ara fa cinc anys, en acabar el Concili Provincial Tarraconense: "Poble de Déu: deixeu que el Senyor us treballi per mitjà dels sacraments. Són el gran regal de Déu al seu poble. Són per a vosaltres!"

Els bisbes de les diòcesis de la Província Eclesiàstica Tarraconense i de l'Arquebisbat de Barcelona, unànimement, aprovem aquest Directori i el promulguem en les nostres diòcesis amb el desig que contribueixi a la celebració digna i profitosa dels sacraments de la iniciació cristiana en les diòcesis que tenen la seu a Catalunya. El Directori entrarà en vigor en la solemnitat de la Pentecosta d'aquest any 2000.

Ho decretem i signem els esmentats Bisbes.

Tarragona, 27 d'abril de 2000, solemnitat de la Mare de Déu de Montserrat

† Lluís Martínez Sistach <i>Arquebisbe metropolità de Tarragona</i>	† Ricard M. Carles Gordó <i>Cardenal-Arquebisbe de Barcelona</i>
† Josep M. Guix Ferreres <i>Bisbe de Vic</i>	† Joan Martí Alanís <i>Bisbe d'Urgell</i>
† Jaume Camprodon Rovira <i>Bisbe de Girona</i>	† Antoni Deig Clotet <i>Bisbe de Solsona</i>
† Francesc Xavier Ciuraneta Aymí <i>Bisbe de Lleida</i>	† Xavier Salinas Viñals <i>Bisbe de Tortosa</i>

El Directori

«El Concili Provincial Tarraconense declara com una de les seves prioritats la voluntat de dur a terme en les nostres Esglésies una pastoral sacramental que expressi amb millor transparència que els sacraments són celebracions de l'Església, accions del Senyor ressuscitat, que salva i santifica els homes per la força de l'Esperit Sant.

Aquesta pastoral ha de tenir en compte alhora:

- L'acolliment positiu, realista i fraternal que, tant els pastors com els laics que col·laborin amb ells, han de donar als qui desitgen celebrar els sacraments.
- La màxima atenció i respecte envers la situació de la fe i el procés espiritual de cada persona, especialment si freqüenta només ocasionalment els sacraments.
- Els processos de preparació per a la recepció fructuosa del sacrament: dimensions humana, espiritual, catequètica i celebrativa.
- La iniciació pedagògica al llenguatge de la litúrgia, que permeti d'entrar en la participació activa i conscient.
- La celebració mateixa del sacrament, com a realització de l'encontre eclesial i personal amb Jesucrist i, en conseqüència, com a moment fort d'entrada en el misteri del do de Déu, de lloança i d'acció de gràcies, i alhora de gran força evangelitzadora.
- La valoració del ritu eclesial a partir de l'antropologia, de l'Esriptura, de la Tradició de l'Església i de la celebració mateixa.
- El seguiment personal, relacionat amb la recepció dels sacraments que permeti el creixement de la gràcia rebuda i la continuïtat entre la celebració i el compromís moral.»¹

1. CPT, 66.

Amb aquesta resolució del Capítol II del Concili Provincial Tarraconense de 1995 sobre la pastoral sacramental, dedicat tot ell a la Paraula de Déu i als sacraments en les nostres Esglésies, i amb la finalitat «d'aconseguir que la pastoral sacramental es realitzi de manera eficaç i manifesti de manera creïble la importància dels sacraments en la vida cristiana» s'encomana a la Comissió Interdiocesana de Litúrgia, amb la col·laboració interdisciplinària d'altres experts, la redacció d'un Directori marc de la pastoral dels sacraments. «Aquest directori —s'hi diu també— tindrà com a punt de partida els Rituals actualment vigents i la normativa canònica general, i establirà uns criteris clars que tinguin en compte les disposicions ja donades en les nostres Esglésies, les diverses situacions socials i pastorals en què aquestes es mouen i l'àmbit interdiocesà en què molts fidels viuen la vida sacramental a conseqüència de la gran mobilitat actual i de la pluralitat de les situacions personals.»²

Aquest Directori marc per a totes les nostres Esglésies és el que ara us posem a les mans i s'ha fet recollint les orientacions donades en les nostres Esglésies diocesanes des que començaren a entrar en vigor els Rituals del Concili Vaticà II, alhora que mirant d'introduir i, en cas de diversitat d'orientacions, homologar, el que fos pertinent al nou marc comú que es vol compartit dins l'àmbit de l'antiga Tarraconense.³

Finalment, es demana del Directori marc que enclogui orientacions sobre la petició del Baptisme per part d'adults, de joves i d'infants en edat catequètica i que es determini el procés catecumenal que caldrà seguir en cada cas, així com la fixació d'uns criteris de pastoral sacramental respecte als cristians en situació familiar irregular, per tal que no els manquin els ajuts de la comunió eclesial.⁴

2. CPT, 67.

3. Vegeu, entre d'altra documentació diocesana, aquests documents més generals: *Barcelona*: 20 anys de renovació de la pastoral sacramental a l'Arquebisbat de Barcelona (1972-1992), Barcelona, 1993; *Girona*: Butlletí Església Girona (Baptisme, 1983, pàg. 159-163; Confirmació, 1979, pàg. 359-363; Comunió, pàg. 1982, pàg. 343-346); *Lleida*: Els sacraments. Orientacions Pastorals, Lleida, 1989; *Solsona*: Normativa diocesana dels sacraments, Solsona, 1983, 1986, 1987, 1994; *Tarragona*: itinerari Catequètic de la Iniciació Cristiana, Tarragona, 1987; *Tortosa*: Convocats per l'Esperit..., Sínode de l'Església de Tortosa 1984-1988, sobre els sacraments, cf. pàg. 148-169; *Urgell*: Orientacions de Pastoral Sacramental Litúrgica, La Seu d'Urgell, 1986; *Vic*: Directori de Catequesis Presacramentals, Vic, 1985.

4. Cf. CPT, 68.

És en compliment d'aquest mandat que presentem a les nostres Esglésies la primera part d'aquest directori centrat, per ara, en els sacraments de la iniciació cristiana: el Baptisme, la Confirmació i l'Eucaristia (primera Comunió).

La iniciació cristiana

Oh Déu sempre misericordiós, que, amb el retorn anual de la festa de Pasqua, reanimeu la fe del vostre poble, augmenteu els dons de la gràcia, a fi que tots compreguem millor quin Baptisme ens ha purificat, quin Esperit ens ha regenerat i quina sang ens ha redimit.

Col·lecta del Diumenge II de Pasqua.

«La participació de la naturalesa divina, que els homes reben gratuïtament per la gràcia de Crist —diu el papa Pau VI—, es pot comparar al naixement, creixença i sosteniment de la vida natural. En efecte, els fidels, renascuts pel Baptisme, són enfortits amb el sacrament de la Confirmació i, finalment, alimentats amb l'Eucaristia, nodriment de vida eterna; d'aquesta manera, amb els sacraments de la iniciació cristiana reben més abundantment els tresors de la vida divina i progressen vers la perfecció de la caritat.»

I continua dient: «Amb raó s'ha pogut escriure: Es renta la carn, perquè es purifiqui l'ànima; s'ungeix la carn, perquè l'ànima es consagri; se signa la carn, perquè l'ànima es fortifiqui; es cobreix la carn amb la imposició de les mans, perquè l'ànima sigui il·luminada per l'Esperit; s'alimenta la carn, amb la Sang i el Cos de Crist, perquè l'ànima sigui sadolla de Déu.»⁵

Efectivament, «pels sacraments de la iniciació cristiana, els homes alliberats del poder de les tenebres, i, morts, sepultats i ressuscitats amb Crist, reben l'Esperit de fills d'adopció i celebren amb tot el poble de Déu el memorial de la mort i de la resurrecció del Senyor.

5. Constitució apostòlica «*Divinæ consortium naturæ*» sobre el sacrament de la Confirmació, OCf, pàg. 7, començament; Cf. CCE, 1212.

»Pel *Baptisme*, són incorporats a Crist i constitueixen el poble de Déu; aconseguit el perdó de tots els pecats, esdevenen una nova criatura per l'aigua i per l'Esperit Sant, i alliberats del poder de les tenebres, passen a l'estat de fills d'adopció; és per això que els diem fills de Déu, i ho són.

»En la *Confirmació* són marcats, en rebre el mateix Esperit Sant, i així cada vegada es configuren més perfectament al Senyor i s'omplen de l'Esperit Sant, per tal que, donant-ne testimoni davant el món, portin sense tardança el cos de Crist a la plenitud.

»Finalment, participen en l'*Assemblea eucarística*, i hi mengen la carn del Fill de l'home i hi beuen la seva sang, per tenir la vida eterna i expressar la unitat del poble de Déu; oferint-se juntament amb Crist, participen en el sacrifici universal, que és tota la mateixa ciutat redimida, oferta a Déu per mitjà del gran sacerdot; i impetren que, per una més gran efusió de l'Esperit Sant, tota la humanitat arribi a formar la família única de Déu.

»Els tres sacraments de la iniciació cristiana es troben, doncs, tan estretament relacionats, que fan arribar els cristians a la maduresa plena, ells que realitzen la missió de tot el poble cristià en l'Església i en el món.»⁶

*L'itinerari catecumenal*⁷

«El fet d'esdevenir cristià es realitza, des dels temps dels apòstols, a través d'un encaminament i d'una iniciació amb diverses etapes. Aquest camí pot ser recorregut ràpidament o bé lentament. Però sempre haurà d'incloure alguns elements essencials: l'anunci de la Paraula, l'acolliment de l'Evangelí que comporta una conversió, la professió de fe, el Baptisme, l'efusió de l'Esperit Sant, l'accés a la Comunió eucarística.»⁸

6. OICA (g), 1-2.

7. Cf. DGC, 88-91.

8. CCE, 1229.

Per la seva pròpia natura el Baptisme d'*infants* reclama un *catecumenat postbaptismal*. El *Ritual del Baptisme d'infants* integra en un acte únic i de forma molt abreujada les etapes prèvies de la iniciació cristiana.⁹ «El fet que els infants no puguin professar encara la seva fe d'una manera personal no impedeix que l'Església els confeixi aquest sagrament, perquè els bateja, efectivament, en la pròpia fe» (...) Amb tot, «llevat del cas de perill de mort, no admet al sagrament sense el consentiment dels pares ni sense la garantia seriosa que l'infant un cop batejat rebrà una educació catòlica».¹⁰ Per la qual cosa hi ha la necessitat ulterior no tan sols d'una instrucció cristiana, sinó també del necessari desenvolupament de la gràcia baptismal en el creixement de la persona.¹¹

Per als *adults*, en canvi, hi ha hagut sempre un *catecumenat prebaptismal*¹² que es troba exposat detalladament en el *Ritual de la iniciació cristiana d'adults*.

Però donat que l'edat de la raó introdueix els infants a l'etapa conscient dels adults,¹³ recordi's que per al Baptisme de *nois i noies en edat catequètica* s'ha de seguir el Capítol V del *Ritual de la iniciació cristiana d'adults*¹⁴ amb el seu propi itinerari catecumenal. Aquests nois i noies són els «que, no havent estat batejats de petits i havent arribat a l'edat de l'ús de raó i de la catequesi, es presenten a la iniciació cristiana, sigui conduïts pels pares o pels tutors, sigui espontàniament i amb el permís d'aquests. Ja són aptes per a concebre i nodrir una fe pròpia i per a entendre quelcom de llurs obligacions de consciència. Però encara no se'ls pot tractar com adults: han rebut només una instrucció infantil, depenen dels pares o dels tutors i es mouen encara massa a influx dels companys i de la societat. Llur iniciació (...) cal adaptar-la al camí espiritual dels candidats (...) i a l'ordenament de la catequesi que se'ls dona. Per tant, (...) si és necessari, haurà d'allargar-se a alguns anys, abans no arribin a rebre els sacraments.»¹⁵

9. Cf. CCE, 1231.

10. *Pastoralis actio*, Instructio de baptismo parvulorum, Sacra Congregatio pro Doctrina Fidei, Roma, 11-X-1980, 14-15. (Documents d'Església, 1981, 193 ss.)

11. Cf. CCE, 1231.

12. Cf. CCE, 1230.

13. Cf. CIC, 852, § 1.

14. Cf. OICA 306-369.

15. OICA 306-307.

Resumint, *la iniciació cristiana dels infants*, després d'haver rebut el Baptisme, continua durant el temps de la catequesi i es completa, més tard, amb la Confirmació i l'Eucaristia, cim de tota la iniciació cristiana. En canvi, *la iniciació cristiana dels adults* (i, amb les seves particularitats pròpies, *la iniciació dels nois i noies en edat catequètica*,) comença en el moment de l'entrada al catecumenat i arriba al seu punt culminant en la celebració dels sacraments de la iniciació cristiana.¹⁶

16. Cf. CCE, 1233.

EL BAPTISME

El Baptisme és el més bell i el més magnífic dels dons de Déu (...). L'anomenen do, gràcia, unció, il·luminació, vestit d'incorruptabilitat, bany de regeneració, segell, i tot el que hi ha de més preuat. Do, perquè és donat als qui no aporten res; gràcia, perquè és donat fins i tot a culpables; Baptisme, perquè el pecat és sepultat en l'aigua; unció, perquè és sagrat i reial (això són els qui són ungits); il·luminació, perquè és llum esclatant; vestit, perquè tapa la vergonya; bany, perquè renta; segell, perquè ens guarda i és el signe de la senyoria de Déu.

Sant Gregori Nazianzè, Or. 40, 3-4.

L'Església particular, la parròquia i la família, principals agents de la iniciació¹⁷

L'Església local

1. La preocupació maternal de l'Església per l'educació dels cridats a la fe es manifesta oferint-los la institució del catecumenat que «no és una simple exposició de dogmes i de manaments, ans una formació i

Institució del
catecumenat

17. Cf. DGC, 253-264.

aprenentatge de tota la vida cristiana degudament allargat, a través dels quals els deixebles s'uneixen amb llur Mestre, Crist.»¹⁸ Aquesta és, efectivament, la preocupació de cadascuna de les nostres Esglésies i, per això, hi instituïm EL CATECUMENAT.

Designació d'un responsable...

2. Per a facilitar-ho, el bisbe ha de designar un responsable d'aquesta institució, que s'encarregui d'orientar i de coordinar totes les sol·licituds referents al catecumenat —les dels qui demanen personalment el Baptisme i les dels qui són responsables del seu aolliment a les parròquies—. El contacte entre els responsables designats per les altres Esglésies de la Tarraconense, els facilitarà d'anar fent passos vers una configuració de l'itinerari catecumenal que respongui a les pròpies necessitats pastorals i mantingui fermes lligams d'unitat.¹⁹

...que faciliti el contacte del bisbe amb els catecúmens

3. Aquest responsable facilitarà, en diferents ocasions, trobades del bisbe amb els catecúmens o amb els qui han rebut últimament els sacraments de la iniciació, sobretot quan el bisbe no ha presidit personalment la iniciació cristiana a la catedral. Una trobada amb el bisbe a la catedral ajudarà a aprofundir el sentit d'Església dels qui es preparen a rebre els sacraments de la iniciació o dels qui els han rebut a les respectives parròquies.

Llibre d'inscripció

4. Asseguri's, també, que no falti a la cancelleria de cada bisbat un llibre que registri la inscripció dels catecúmens.

Comptar amb un itinerari catecumenal

5. És molt important que, ajudant-hi el Secretariat Interdiocesà de Catequesi (SIC) i la Comissió Interdiocesana de Litúrgia (CIL), totes les Esglésies diocesanes comptin amb un itinerari catecumenal que ompli de continguts concrets i estructurats les diverses etapes del procés catecumenal. Aquest itinerari s'ha de caracteritzar per seguir bé l'any litúrgic, basant-se en

18. AG, 14

19. Cf. OICA (p), 20.

les celebracions de la paraula, per tal que no solament condueixi a un «coneixement convenient dels dogmes i els preceptes, sinó també al coneixement íntim del misteri de salvació, que desitgen que arribi a la seva pròpia vida.»²⁰ «Cal programar oportunament celebracions de la paraula dirigides especialment a ells; és més, ells mateixos ja poden assistir a la litúrgia de la Paraula amb els fidels, a fi de preparar-se millor a la futura participació de l'Eucaristia.»²¹ I se'ls ha de convidar «a col·laborar activament a l'evangelització i edificació de l'Església.»²²

La parròquia

6. Les parròquies han de ser conscients que «hi ha evangelització quan hom comença a freqüentar la pregària de la comunitat; quan participa amb fruit en la celebració de l'Eucaristia (...); quan aprofundeix la fe de forma suficient per a viure cristianament en el món (ací se situa la formació catequètica i espiritual), i quan, lluny de prendre la comunitat com un feu o empresa propis, fa l'aprenentatge de l'amor fratern i solidari amb els necessitats, amb els malalts o amb els marginats.»²³

Àmbits de la vida parroquial

7. «La comunitat cristiana, representació viva de l'Església mare, ha de sentir-se solidàriament responsable del creixement de l'Església i ha de considerar missió de tots de comunicar, per mitjà dels sacraments, la vida de Crist als nous membres i després ajudar-los a aconseguir la maduresa i plenitud d'aquesta vida. Aquest sentit de corresponsabilitat, l'han de tenir present tant els qui celebren el sacrament com els mem-

Maternitat de la comunitat cristiana

20. OICA (p), 19, 1.

21. OICA (p), 19, 3.

22. OICA (p), 19, 4.

23. CPT, 1, e.

bres més actius (...), sobretot els educadors, siguin religiosos o seglars.»²⁴

Comunicar
l'evangeli de Crist
anunciant la
tendresa i l'amor
del Pare

8. «El Concili [Provincial Tarraconense] demana als pastors de parròquies, de comunitats i de moviments, i a tots els qui estan en missió en el món obrer, de la salut, de l'ensenyament, etc., que en totes les circumstàncies (...) anunciïn Jesucrist salvador amb un gest i amb un llenguatge capaços de comunicar la tendresa i l'amor de Déu.»²⁵ Perquè, efectivament, la vida de cada dia dels cristians i de les comunitats cristianes és el temps de l'evangelització i del precathecumat dels adults encara no batejats. «L'apostolat de l'Església i de tots els seus membres s'encamina, sobretot, a manifestar al món l'anunci del Crist amb paraules i fets i a comunicar-li la seva gràcia.» Això demana estar «promptes a obrir l'esperit de la comunitat dels cristians i a admetre els candidats en llurs famílies, en les converses privades i àdhuc en alguns grups de la comunitat.»²⁶

La pastoral
dels matrimonis,
les famílies i els
promesos respecte
al Baptisme

9. A la parròquia, en col·laboració, si cal, amb les altres parròquies del mateix arxiprestat, li pertoca «intensificar l'acció pastoral dels promesos en les trobades de preparació al matrimoni, i també dels esposos novells. Segons les circumstàncies, es farà una crida a tota la comunitat eclesial, i d'una manera particular als educadors, als esposos cristians, als moviments compromesos en la pastoral familiar, a les Congregacions religioses i als Instituts seculars. En el seu ministeri, cal que els sacerdots dediquin un bon espai a aquest apostolat. Sobretot han de recordar als pares la responsabilitat que tenen de suscitar i d'educar la fe dels seus fills. Perquè és a ells que els pertoca d'encaminar la iniciació cristiana de l'infant i d'ensenyar-li a estimar Crist com a amic íntim, i a més, de formar

24. OBP, 12: Orientacions pastorals de la CEE; Cf. CIC, 776.

25. CPT, 4.

26. OICA (p), 41,1.

la seva consciència. Aquesta tasca serà tant més fecunda i fàcil com més estigui basada en la gràcia baptismal infosa en l'esperit de l'infant.»²⁷

La família

10. «De la comunitat de vida i d'amor conjugal, establerta pel Creador i constituïda pel Crist, el Senyor, com a sacrament de la Nova Aliança i com a estat i ordre de vida a semblança de la seva unió misteriosa i fecunda amb l'Església (...), en procedeix la família «en la qual els esposos tenen un do i una vocació propis en el poble de Déu, a fi de col·laborar amb la gràcia i ser testimonis de la fe i l'amor de Crist, tant per a ells mateixos mútuament, com per als fills i els altres familiars.»²⁸ Dels pares, se n'espera que siguin els primers a demanar el Baptisme per als seus fills perquè ells són els primers interessats a celebrar que, en Maria, «mare de tots els homes, la maternitat és redimida del pecat i de la mort, i s'obre al do de la vida nova»;²⁹ és per això que l'Església demana que «els fills, que la generació natural dóna per al progrés del món, regenerats pel Baptisme, facin créixer l'Església, per Crist Senyor nostre.»³⁰

Els pares han de ser els primers a voler el bé espiritual dels fills

11. Convé animar els pares a dur una vida familiar congruent amb la fe. Perquè a la família «s'exerceix d'una manera privilegiada el sacerdoci baptismal del pare de família, de la mare, dels fills i de tots els membres (...) en la recepció dels sacraments, en la pregària i acció de gràcies, amb el testimoniatge de la seva vida, amb l'abnegació i amb un amor eficaç. La llar és així la primera escola de vida cristiana i una esco-

Vida cristiana familiar

27. Pastoralis actio, 32.

28. Ritual de Benediccions, 40; Cf. CCE, 2225-2226.

29. MR, Prefaci IV de l'Advent, pàg. 394.

30. MR, Missa pels esposos. En la celebració del matrimoni, A, pàg. 815.

la d'enriquiment humà. Aquí és on s'aprèn la constància i l'alegria del treball, l'amor fratern, el perdó generós, fins i tot reiterat, i sobretot el culte diví per mitjà de la pregària i l'ofrena de la vida.»³¹

Ministeris i serveis

El ministeri pastoral

Obra
de col·laboració

12. «La preparació al Baptisme i la instrucció corresponent pertanyen de ple al poble de Déu, que és l'Església, que transmet i alimenta la fe rebuda dels apòstols. Per mitjà del ministeri de l'Església els adults són cridats per l'Esperit Sant a l'Evangelí, i en la fe de l'Església els infants són batejats i educats. Per això interessa que els catequistes i altres laics cooperin amb els sacerdots i els diaques en la preparació del Baptisme.»³²

Bisbe

13. La primera responsabilitat dels sacraments recau en el bisbe, però els rectors en tenen confiades les funcions molt específicament.³³ «Els bisbes són els principals dispensadors dels misteris de Déu, com també els moderadors de tota la vida litúrgica en l'Església que els ha estat encomanada. Per això regulen l'administració del Baptisme, que insereix en el sacerdoti reial de Crist. Per tant, que no deixin de celebrar ells mateixos el Baptisme, principalment a la Vetlla pasqual. Ells tenen també particularment encomanada la preparació i el Baptisme dels adults.

Rectors

14. »Els pastors del poble de Déu han d'ajudar el bisbe en la instrucció i en el Baptisme dels adults que tenen encomanats, si el bisbe no ha disposat una altra cosa. A ells també pertoca preparar i ajudar pastoral-

31. CCE, 1657.
32. OICA (g), 7.
33. Cf. CIC, 530.

ment els pares i els padrins dels infants que han de ser batejats, valent-se de catequistes i de laics idonis, i finalment administrar el Baptisme dels infants.

15. »Els altres preveres i diaques, com a cooperadors que són del ministeri del bisbe i dels rectors, preparen el Baptisme i, amb l'encàrrec o l'assentiment del bisbe o del rector, l'administren.»³⁴

Preveres i diaques

16. «Els ministres sagrats no poden negar els sagraments als qui els demanin oportunament, hi estiguin ben preparats, i no els sigui prohibit, pel dret, de rebre'ls.»³⁵ A més ells i també «els altres fidels (...), tenen el deure de procurar que els qui demanen els sagraments estiguin preparats per a rebre'ls amb la deguda evangelització i formació catequètica.»³⁶ En el tracte pastoral amb cada persona, una actitud acollidora, de mirada positiva sobre la seva vida i desitjosa d'acompanyar-la en el seu creixement permetrà deixar espai suficient a l'acció de la gràcia de Déu.

Acolliment responsable

L'educació dels fidels en la predicació i en la catequesi

17. Perquè el poble de Déu sigui conscient de la seva missió, s'ha de desplegar una adequada i constant catequesi sobre què és el Baptisme i les exigències que comporta, sobre la necessitat de la fe en Jesucrist i de l'Església com a comunitat de salvació. Els preveres poden trobar bones ocasions per fer-ho en les constants referències al Baptisme de la litúrgia de la Paraula de la Quaresma, en la catequesi d'adults, de joves i d'infants, en la celebració dels sagraments de la iniciació cristiana, en la formació prematrimonial, especialment en tractar l'obertura a la vida i, evidentment, en la mateixa preparació dels sagraments sol·licitats.

Catequesi baptismal adequada i constant

34. OICA (g), 12-14.

35. CIC, 843, § 1.

36. CIC, 843, § 2.

L'oferiment de preparació al Baptisme

Oferir preparació

18. És necessari oferir al poble cristià les institucions pròpies per a preparar degudament els pares i padrins dels infants que han de ser batejats perquè s'animin a complir bé la seva missió i les seves responsabilitats cristianes. Han de poder fer de la seva petició un veritable exercici de fe, realitzant una senzilla catequesi del sacrament i si convé una evangelització fonamental mirant de fer brollar una fe i una fidelitat sinceres.³⁷

Urgeix configurar el catecumenat

19. Donada la institució del catecumenat en les nostres Esglésies [n. 1], és necessari configurar-lo decididament [n. 5] per tal d'atendre la petició del Baptisme per part dels adults, dels joves i dels infants en edat catequètica i observar-ne l'itinerari.³⁸

Servir-se dels subsidis pastorals

20. Per a realitzar la tasca pastoral de preparació i celebració dels sacraments, que els responsables se serveixin —com ho desitja el Concili Provincial Tarracòense— dels subsidis ja aprovats o que s'aprovin en el futur.³⁹

37. Cf. OBP, 57: Orientacions pastorals de la CEE.

38. Cf. CPT, 68.

39. Cf. CPT, 70.

El catecumenat o la preparació

Els candidats

21. «És capaç de rebre el Baptisme qualsevol ésser humà no batejat i només ell.»⁴⁰ Per donar resposta a la petició del Baptisme i a la preparació subsegüent, l'Església té en compte, entre altres circumstàncies, l'edat dels candidats. Segons llei general de l'Església, «les prescripcions (...) sobre el Baptisme dels adults s'apliquen a tots els qui han passat la infantesa i han assolit l'ús de raó.»⁴¹ Aquesta prescripció comporta diferenciar el tractament que donem quan s'han de batejar infants, del que convé donar als nois i noies en edat catequètica i als adults, ja que mentre els primers són batejats segons el Ritual del Baptisme d'infants, els altres han de ser-ho d'acord amb el Ritual de la iniciació cristiana d'adults.

Els candidats
al Baptisme

22. Per això, en endavant, en aquest Directori —tenint ben present l'itinerari catecumenal de què s'ha parlat en la introducció (*El Directori. La iniciació cristiana. L'itinerari catecumenal*)— entenem per:

Infants, nois
i noies i adults

a) Infant: El candidat d'edat compresa entre el naixement i els set anys no complerts. S'equipara també a l'infant el qui no és amo de si mateix.⁴²

b) Noi i noia en edat catequètica: El candidat que va des dels set fins a l'edat de setze anys.

c) Adult: El candidat més gran.

40. CIC, 864.

41. CIC, 852, § 1.

42. Cf. CIC, 852, § 2.

Els infants. Que els pares no deixin de demanar el Baptisme

Petició
responsable

23. «El Baptisme, necessari per a la salvació, és el signe i l'instrument de l'amor prevenient de Déu que allibera del pecat i comunica la participació a la vida divina; de per si mateix, el do d'aquests béns no ha de ser diferit als infants. Han de ser preses les garanties necessàries perquè aquest do pugui desenvolupar-se mitjançant una educació veritable en la fe i en la vida cristiana, de tal manera que el sacrament pugui assolir plenament la seva "realitat". Normalment aquestes garanties són donades pels pares o pels familiars més propers, per més que poden ser suplertes de diverses maneres per la comunitat cristiana. Però si aquestes garanties no són realment serioses, hom podrà veure's portat a diferir el sacrament; i fins a refusar-lo, quan d'una manera certa siguin inexistents.»⁴³

No retardar
el Baptisme

24. «La pura gratuïtat de la gràcia de la salvació es fa palesa d'una manera especial en el Baptisme dels infants. En conseqüència, l'Església i els pares privarien l'infant de la gràcia inestimable d'esdevenir fill de Déu si no li conferien el Baptisme poc després del naixement. Els pares cristians reconeixen que aquesta pràctica correspon també al seu paper de nodridors de la vida que Déu els ha confiat.»⁴⁴ Pertoca, doncs, als pares fer els passos convenients perquè els infants puguin ser batejats dintre les primeres setmanes. Per això, «al més aviat possible després del naixement o, millor encara, abans i tot, han d'anar a trobar el rector per demanar-li el sacrament per al fill i per preparar-s'hi degudament».⁴⁵

Els pastors han
de recordar-ho
als pares

25. Per tant, els pastors han de donar la formació pertinent al poble cristià perquè els pares prenguin consciència del bé que faran als seus fills demanant

43. Pastoralis actio, 28.

44. CCE, 1250-1251.

45. CIC, 867, § 1.

el Baptisme com més aviat millor. Les raons, sortosament, no són avui dia de tipus sanitari —perquè no morin sense estar batejats—; es tracta, més aviat, de desvetllar-los el goig de col·laborar en l'obra de la gràcia que, en Jesucrist, Déu, el Pare entranyable, ha disposat per a tots els qui vénen al món: «Si vosaltres que sou dolents, sabeu donar coses bones als vostres fills, molt més el Pare del cel donarà l'Esperit Sant als qui l'hi demanen» (Lc 11,13). Orientativament s'ha de dir als pares que no han d'esperar més enllà de la primera Pasqua després del naixement.

Diàleg pastoral amb els pares

26. Demanar el Baptisme ha de comportar una voluntat adient de preparació per part dels pares i dels padrins. Aquesta s'ha de fer dins el context de la pastoral ordinària de la parròquia, partint sempre de l'acolliment del goig que els pares i tota la família experimenten. Aquest diàleg personalitzat ha de permetre, als pastors, fer-se càrrec i sospesar les situacions personals familiars i, als pares, avivar el sentit eclesial del sagrament del Baptisme. Per això, és pastoralment important que el rector o el ministre del sagrament tingui personalment relació amb els qui fan la petició i estigui ben secundat per tots els altres col·laboradors parroquials.

Contacte personal
dels pastors amb
els pares

27. Amb agraïment per la tasca ja feta, hom encoratja els diversos grups o equips que a les parròquies col·laboren en l'acolliment i la preparació catequètica i sacramental tant dels nuvis com dels pares i dels padrins que demanen el Baptisme pels seus fills. És bo de preparar-s'hi més i millor, ja que fan un veritable servei de col·laboració al ministeri dels pastors.

Col·laboradors

28. La preparació dels pares i dels padrins —sempre personalitzada— ha de tractar sobre aquests punts:

Temàtica
del diàleg

- a) Ajudar a madurar els motius pels quals demanen el Baptisme, tot animant-los a fer un veritable

exercici de fe, oferint si convé una catequesi adequada d'evangelització elemental;

b) Preparar la seva participació en el ritu bo i fent-los comprensiva la celebració de l'Església i expressives i veraces les seves respostes i els seus gestos;

c) Fer-los conscients dels deures cristians que contreen amb la seva petició: educació del fill en la fe de l'Església, exemple de pregària dins la vida familiar, comunicar-los vivències religioses, facilitar-los l'ensenyament religiós a l'escola, portar-los a la catequesi parroquial, educar-los en la pràctica dominical i donar-los exemple de virtuts cristianes.

Serà bo de fer aquesta preparació visitant les famílies i pregant amb elles. O reunint les diverses famílies per a pregar i preparar-se en comú. Sempre, però, mirant que els grups no esdevinguin massa nombrosos.⁴⁶

*Possibles retards*⁴⁷

«Situacions
especials»

29. En aquest diàleg poden presentar-se situacions pastorals, com les recordades pel Concili Provincial Tarraconense sota l'epígraf de «situacions especials», que demanin un acompanyament i una preparació més aprofundida.⁴⁸ Aquestes situacions es caracteritzen sovint pel fet que els pares no compliren les exigències canòniques del matrimoni o es troben en situacions irregulars: uns voldrien casar-se i no poden, com els divorciats i casats novament, altres podrien i no ho volen fer, com els pares cristians no casats o casats només civilment. Hi trobarem pares que, tot i la «situació especial» que els acompanya, es preocupen de la vida cristiana dels fills amb un interès semblant al d'al-

46. Cf. OBP, 5; Cf. Orientacions CEE, 57.

47. Cf. IC, 79-81.

48. Cf. CPT, 42.

tres matrimonis canònicament constituïts, hi trobarem també mares solteres. Cal acollir-los amb caritat comprensiva i amb molta discreció i, quan és possible, oferir-los l'oportunitat de normalitzar la seva situació i donar-los la possibilitat d'aprofundir els valors cristians que cultiven en la vida familiar. En aquest acolliment la rigidesa pot arribar a ser fins i tot perniciosa. D'entrada hem de dir que aquestes situacions per si mateixes no són raó suficient per a negar-los l'acollida en la petició del Baptisme, ja que els infants són batejats en la fe de l'Església.

30. Ara bé, del diàleg atent suscitat per aquestes «situacions especials» en ocasió de la petició del Baptisme, pot emergir la necessitat d'esperar dels pares o dels padrins alguns senyals i actituds cristianes. Si aquesta és la decisió a prendre, convé explicitar-los clarament els motius de tal decisió,⁴⁹ vetllant de no refusar ningú, o que l'espera s'entengui com una pressió, un refús o, pitjor encara, una discriminació. En canvi, s'ha de mirar que sigui l'expressió de la recerca d'un temps més ampli per al diàleg pastoral i del desig d'ajudar-los al progrés de la consciència cristiana.⁵⁰ Aquest acompanyament ha de reflectir sempre «les entranyes d'amor i de misericòrdia de Déu Pare en la veritat de l'Evangeli».⁵¹

Possibles retards

31. Per tant, tot i que les situacions d'ordre moral dels pares puguin ser objecte de tracte pastoral —solucionar problemes matrimonials, per exemple—, el que pertoca demanar, en ocasió de la petició del Baptisme, són les garanties de què s'ha parlat anteriorment. Per això, hem d'entendre que tot compromís que ofereixi una esperança fonamentada d'educació cristiana de l'infant —portar-lo a la catequesi parroquial (potser ho fan o ho han fet amb altres germans seus) o do-

Garanties

49. Cf. CIC, 868, § 1, 2^{on}

50. Cf. Pastoralis actio, 31.

51. CPT, 42.

nar-li educació catòlica, per exemple— ha de ser judicat com a suficient.⁵²

*Els fills de matrimonis mixtos
i de pares de diferent religió*

Matrimonis
mixtos

32. «En el cas de fills de matrimonis mixtos, o de pares de diferent religió, com ara musulmans, cosa que no és infreqüent entre nosaltres, es presenten dificultats especials, i requereix un tractament doctrinalment i pastoralment lúcid. En aquests casos i en tots aquells en què els pares es mostren indiferents al Baptisme del seu fill i, tanmateix, no s'hi oposen, per a procedir a la celebració del sacrament caldrà comptar amb algunes garanties que a l'infant li serà donada una educació catòlica, exigida pel sacrament, i impartida per algun membre de la família o pel padrí o la padrina, o per algun membre de la comunitat parroquial. En aquest sentit ha de considerar-se que, davant una promesa que ofereixi esperança fundada d'educació cristiana, aquesta ha de ser tinguda per suficient.»⁵³

El catecumenat d'adults

Primers contactes
amb l'Església

33. Tot i que la iniciació cristiana comença amb l'admissió al catecumenat, el *precatecumenat*⁵⁴—entemem per aquest els primers contactes del no batejat amb l'Església— és molt important i, normalment, no s'ha d'ometre. És el temps de l'evangelització, anunci del Déu viu i d'aquell que ell va enviar per a la salvació de tots, Jesucrist, a fi que els no cristians, amb el cor obert per la gràcia de l'Esperit Sant, creguin i es converteixin lliurement al Senyor, i s'uneixin sincerament al qui és el camí, la veritat i la vida... Durant aquest temps, els preveres, els diaques i els catequistes han

52. Cf. *Pastoralis actio*, 31 i CIC, 868, § 1.

53. IC, 80.

54. Cf. DGC, 61-62.

de presentar als candidats una adequada explicació de l'Evangeli.⁵⁵

34. Mentre dura el *catecumenat*, els catecúmens, «els quals la Mare Església abraça com a fills seus amb amor i sol·licitud i que, units a ella, ja pertanyen a la casa de Crist»⁵⁶, frueixen d'un estatut jurídic peculiar en el qual compten les següents obligacions i prerrogatives:

El catecumenat

a) *Obligacions*: Suposada llur inscripció en el catecumenat, es faran els passos successius de la iniciació que hi són assenyalats: participaran en la litúrgia de la Paraula setmanal, sigui amb la comunitat cristiana, sigui en actes peculiars, i menaran una vida evangèlica que s'adigui amb la seva condició.

b) *Prerrogatives*: Se'ls poden impartir les benediccions;⁵⁷ se'ls concedeix un padrí, és a dir un home o bé una dona que els conegui, els ajudi i sigui testimoni dels seus costums, de la seva fe i de la seva voluntat, per tal que els acompanyi durant el seu itinerari catecumenal; poden i fins i tot han de participar en l'activitat apostòlica de l'Església; pel que fa a les exèquies, són iguals que els fidels.⁵⁸

35. Dels qui, en contacte habitual amb l'Església, demanen individualment el Baptisme, és més fàcil jutjar la sinceritat de la seva conversió i de la seva maduresa religiosa.⁵⁹ Tot i que el demanin condicionats per la necessitat de rebre un altre sagrament (Matrimoni per exemple), si no es tracta d'un grup significatiu de catecúmens, es farà ús del ritu simplificat en

Les tres etapes de la iniciació

55. Cf. OICA (p), 9-13.

56. OICA (p), 18.

57. Cf. CIC, 1170.

58. Cf. OICA (p), 18; Cf. CIC, 1183, § 1; Cf. Normes complementàries al nou Codi de dret canònic, 2n decret, art. 3, CEE, Madrid, 15 de juliol de 1985.

59. Cf. OICA, 240.

tres etapes de la iniciació d'un adult del Ritual de la iniciació cristiana d'adults.⁶⁰ [n. 101].

*El catecumenat dels candidats
en edat catequètica*

Catequizands
no batejats

36. En les circumstàncies presents de les nostres parròquies, vénen sovint a la catequesi, pensada per als qui foren batejats d'infants i s'estan preparant per a l'Eucaristia o la Confirmació, nois i noies fills de pares batejats, que no van demanar el Baptisme al seu temps per als fills. Es tracta majoritàriament de nois i noies que han començat a assistir amb els seus companys batejats a la catequesi parroquial, amb vista a fer la primera Comunió o a ser confirmats. Aquests nois i noies «han adquirit un cert grau de responsabilitat i de consciència moral. Es troben en condicions de comprendre d'alguna manera els ritus litúrgics de la iniciació i són aptes per a concebre i alimentar la seva pròpia fe, així com per adonar-se, ni que sigui d'una manera incipient, d'allò que significa l'adhesió personal a Jesucrist dintre l'Església i els deures inherents a la vida cristiana.»⁶¹ S'ha de preveure, doncs, la seva preparació per als sagraments de la iniciació cristiana. I el seu tracte pastoral ha de ser diferent a l'adoptat per als nois i noies ja batejats durant les primeres setmanes després de venir al món.

L'itinerari catecumenal

Graus o etapes

37. La iniciació dels nois i noies en edat catequètica, com la dels adults, s'ha de distribuir en graus o etapes. Essent així que en la formació el progrés dels nois i noies depèn tant de l'ajuda i de l'estímul dels seus

60. Cf. OICA, 240-277.

61. La iniciació cristiana dels infants no batejats, 6. Nota de la Comissió Episcopal de Litúrgia de la CEE, Madrid, 16 de setembre de 1992.

companys com de la que reben dels pares o dels tutors, s'han de tenir en compte ambdós elements:

a) Donat que generalment pertanyen a un grup de companys de la seva edat, ja batejats, que es preparen per a l'Eucaristia o la Confirmació, la iniciació ha de recolzar-se sobre la base del mateix grup catequètic.

b) També és desitjable que aquests nois i noies rebin, a més, en tant que sigui possible, l'ajuda i l'exemple dels pares o dels tutors, el permís dels quals és indispensable per a començar la iniciació i per a mantenir en endavant la vida cristiana.⁶²

38. L'itinerari catequètic general a les nostres parròquies es desplega dintre el temps de la infància i de l'adolescència, centrades, pel que fa referència a la recepció de sagraments, en la participació a l'Eucaristia i en la Confirmació, respectivament. Aquesta pràctica que reclama discerniment,⁶³ reuneix en una mateixa formació catequètica els qui reberen el Baptisme d'infants i els no batejats que volen fer junts la primera Comunió. Semblantment s'esdevé entre els qui ja batejats i nodrits amb l'Eucaristia volen ser confirmats i els seus companys no batejats.

39. I com que la participació a l'Eucaristia es produeix durant els anys d'entrada en l'ús de la raó, i la Confirmació entorn de l'edat dels catorze anys,⁶⁴ s'aplicarà el catecumenat per als nois i noies que demanen la iniciació cristiana en edat catequètica, talment que s'acostin als sagraments de la iniciació quan els seus companys, ja batejats, són admesos a l'Eucaristia o a la Confirmació.⁶⁵

Catequesi
i catecumenat

Mantenir
el contacte amb
els companys

62. Cf. OICA, 308.

63. Cf. IC, 87.

64. Cf. Normes complementàries al nou Codi de dret canònic, 1r decret, art. 10, CEE, Madrid, 26 de novembre de 1983.

65. Cf. OICA, 310.

Iniciació
catecumenal en
l'edat catequètica

40. Així, doncs, mentre no es formin grups catecumenals homogenis, serà inevitable diferenciar la manera d'admetre als sacraments de la iniciació els catecúmens inscrits amb els nens i nenes ja batejats que es preparen per a la primera Comunió (*dins la infantesa, entre els 7 i els 9 anys*), i els no batejats inscrits amb els altres que es preparen per a la Confirmació (*dins l'adolescència, entre els 12 i els 16 anys*). Quan hi hagi diversos nois i noies que han de rebre la iniciació cristiana, convindrà reunir-los tant en la preparació com en les celebracions de cada etapa, perquè s'ajudin mútuament en l'itinerari catecumenal. Si es tracta d'un sol noi o noia, la preparació es farà, mentre es pugui, en el mateix grup catequètic amb els altres nois i noies, els quals també podran participar a les celebracions del catecumenat.⁶⁶

Camins
diversificats

41. Això planteja unes situacions pastorals amb tres enfocaments possibles de la iniciació:

- 1) Els qui inicien l'itinerari catecumenal en l'edat de la infància —amb els batejats que es preparen per a la primera Comunió— hauran de ser batejats amb anterioritat per admetre'ls plegats a la primera Comunió, deixant la Confirmació per a més endavant;
- 2) Els qui inicien l'itinerari catecumenal en l'adolescència —amb els batejats i admesos a l'Eucaristia que es preparen per a la Confirmació— hauran de ser batejats amb anterioritat si no es fa dins la mateixa celebració on és conferida la Confirmació a tots els altres.
- 3) Si hi ha grups homogenis de catecúmens per als sacraments de la iniciació, res no dificultaria que, després d'haver-ho consultat personalment al bisbe propi, se'ls admeti als tres sacraments de la iniciació dins una mateixa i única celebració.

^{66.} Cf. OICA, 308-309; Cf. La iniciació cristiana dels infants no batejats, 9-10

42. Sigui com sigui, abans d'admetre els nois i noies als sacraments de la iniciació, s'ha d'assegurar sempre la idoneïtat suficient i l'adequada instrucció catequètica corresponent a la seva edat.⁶⁷

Aconseguir idoneïtat i formació

Actituds pastorals

43. Aquesta catequesi, en tant que accentua la dimensió catecumenal, ha de tenir un temps cronològicament limitat. Normalment, tot el que calgui perquè la preparació dels nois i noies correspongui al grau de preparació catequètica amb què són admesos els candidats als altres sacraments de la iniciació cristiana. En principi se'ls demanarà una preparació semblant a la que s'exigeix per participar per primer cop a l'Eucaristia o a la Confirmació.⁶⁸

Preparació proporcionada a l'edat

44. El fet d'estar sota les prescripcions del Ritual de la iniciació cristiana d'adults, demana unitat de plantejament de la preparació i de l'administració dels sacraments que conformen la iniciació cristiana, donat que aquests nois i noies no han de ser tractats com a pàrvuls (acollits i batejats en virtut de la confiança que un dia assumiran personalment la fe que reben en el sacrament), però tampoc no han de ser tractats com els adults (ja que tenen una mentalitat infantil, depenen encara dels pares o dels tutors i es deixen influir fàcilment pels companys i per l'ambient).

No són pàrvuls ni adults

Els padrins

45. «En la mesura de les possibilitats, al qui ha de ser batejat, ha de donar-se-li un padrí, la funció del qual és assistir-lo en la iniciació cristiana si és adult, i presentar-lo juntament amb els pares al Baptisme per tal

Necessitat de padrí o padrina

67. Cf. OICA, 310.

68. Cf. La iniciació cristiana dels infants no batejats, 15.

que un cop batejat meni una vida cristiana conforme al Baptisme i compleixi fidelment les obligacions que li són inherents.»⁶⁹

Idoneïtat
dels padrins

46. «Per això, a judici del pastor del poble de Déu, el padrí, escollit pel catecumen o per la família, convé que reuneixi les característiques següents,⁷⁰ perquè pugui exercir com cal els actes litúrgics propis d'ell (...):

a) »que hagi estat designat pel mateix que ha de ser batejat o pels seus pares o per aquells que els supleixen, si no té pares, pel rector o pel ministre, i que tingui aptitud i intenció d'exercir aquest càrrec;

b) »que tingui la maduresa suficient per a exercir aquest càrrec; la qual es dóna per suposada, si ha complert els setze anys, llevat que el bisbe diocesà hagi establert una altra edat, o que el rector o el ministre creguin que hi ha motiu per a admetre una excepció;

c) »que hagi rebut els tres sacraments de la iniciació cristiana: el Baptisme, la Confirmació i l'Eucaristia, i que visqui d'acord amb la fe i amb la funció que ha d'exercir;

d) »que no sigui pare o mare del qui ha de ser batejat;

e) »que sigui un sol padrí o una sola padrina; o també un padrí i una padrina; (en el cas de la Confirmació pot ser també el mateix catequista).

f) »que pertanyi a l'Església catòlica i no estigui incapacitat pel dret per a exercir la funció de padrí. Tanmateix un batejat que no pertany a la comunitat catòlica i que té fe en Crist,⁷¹ es podrà admetre juntament amb el padrí catòlic (o la padrina catò-

69. CIC, 872; Cf. OICA (g), 8 i CCE, 1255.

70. Cf. CIC, 873 i 874.

71. Cf. CIC, 874, § 2.

lica) com a testimoni cristià del Baptisme, si els pares ho desitgen.»⁷²

47. Convé que a l'hora d'escollir els padrins hom es guïï «pel desig sincer d'assegurar als seus fills uns padrins que per la seva edat, proximitat, formació i vida cristiana, siguin capaços, quan calgui, d'influir eficaçment en l'educació cristiana dels fillols».⁷³ Però, si no hi ha padrí amb les qualitats requerides, el qui administra el Baptisme ha de procurar que hi hagi almenys un testimoni per provar la col·lació del Baptisme.⁷⁴

Testimonis

48. Serà convenient vetllar que en escollir padrins hom no es guïï només per raons de parentiu, amistat, prestigi social i costum, i intensificar els esforços pastorals per retornar al padrinatge la seva funció primordial d'acompanyament i d'educació cristiana.

Recuperar
la funció del padrí

La imposició del nom

49. «Els pares —en el cas d'un infant— o l'interessat —en el d'un adult—, els padrins i el rector han de procurar que no sigui imposat un nom aliè al sentit cristià».⁷⁵ Però si l'infant o l'adult està ja inscrit civilment amb un nom que no figura al santoral, respecti's aquest nom inscrivint-lo a la partida de Baptisme, però afegint-hi, aconsellablement, un segon nom específicament cristià com a patró i model de la vida nova de cristià.

Nom no aliè
al sentit cristià

72. OICA (g), 10.

73. OBP, 20: Orientacions pastorals de la CEE.

74. Cf. CIC, 875.

75. CIC, 855.

La celebració

Temps

Índole pasqual	50. La celebració del Baptisme, sigui d'infants, sigui d'adults, sigui de nois i noies en edat catequètica, ha de conservar sempre la seva índole pasqual. ⁷⁶
Celebració preferent en diumenge	51. Per aquesta raó, tot i que el Baptisme pot ser celebrat qualsevol dia, és recomanable celebrar-lo ordinàriament els diumenges ⁷⁷ o, quan sigui factible, durant la Vetlla pasqual o el dia de Pasqua. ⁷⁸ En el Baptisme d'infants, però, hom procurarà no celebrar-lo durant la Vetlla pasqual si les circumstàncies particulars de les famílies no assegurin la seva adequada participació.
Si hi ha Eucaristia	52. Segons que sigui oportú, si la celebració té lloc dins l'Eucaristia, «es farà servir la Missa pròpia del dia o la Missa pròpia del Ritual». ⁷⁹
Quaresma	53. Tot i que algunes circumstàncies puntuals el puguin aconsellar, es recomana que durant el temps de la Quaresma, per la tradicional dimensió de preparació catecumenal que ha tingut, no s'administri el Baptisme, o si més no, no es programi en els calendaris baptismals de les parròquies.
Calendaris baptismals	54. Possiblement, en les parròquies petites i mitjanes, no serà necessari fer calendaris de dies baptismals per

76. Cf. OICA (g), 28.

77. Cf. Carta apostòlica «*Dies Domini*», 25.

78. Cf. CIC, 856.

79. OICA (p), 59.

tal de no fer rígida la pastoral sacramental i refermar, així, que tot diumenge és, per raó pròpia, dia baptismal. Ara bé, allà on convingui fer aquests calendaris, és recomanable fer-los prioritzant els dies d'especial significació baptismal, per exemple els diumenges de Pasqua, Pentecosta, Baptisme del Senyor o la festa de l'Epifania.

55. Si per alguna raó s'hagués de retardar el Baptisme que cal administrar durant les primeres setmanes, recordi's que els infants, mentre no hagin arribat a l'edat d'ús de raó,⁸⁰ han de ser batejats seguint el Ritual del Baptisme d'infants.

El Ritual

Lloc

56. El lloc propi de la celebració dels sacraments és aquell en el qual l'Església es fa visible i s'edifica com a tal a nivell local, això és l'església catedral i l'església parroquial.⁸¹ És per això que aquestes esglésies tenen necessàriament font baptismal. En aquests espais solemnement dedicats al Senyor i que palesen manifestament la funció maternal de l'Església, és on s'ha de celebrar el Baptisme⁸² i, sense el permís explícit de l'Ordinari del lloc, no s'ha de fer en altres esglésies o oratoris, de per si mateixos no orientats a tal finalitat i tampoc a les clíniques o en cases particulars.⁸³

Catedral,
parroquia ...

57. Ara bé, l'Ordinari del lloc, escoltat el parer del rector i per atendre les necessitats dels fidels, pot permetre o manar que hi hagi una font baptismal en una altra església o oratori dintre els límits de la parròquia.⁸⁴ I és obvi que, si en cas de necessitat —perill

...i altres

80. Cf. CIC, 852, § 1.

81. Cf. SC, 41-42.

82. Cf. CE, 52; 405 i CIC, 857, § 1.

83. Cf. CIC, 859-860 i OBP, 12.

84. Cf. CIC, 858, § 2.

de mort⁸⁵— o per llunyania o altres circumstàncies s'hagués de fer fora de l'esmentada església o oratori,⁸⁶ el Baptisme se celebra en qualsevol lloc, cercant el més adient i digne entre els possibles.

Lloc habitual

58. En general, doncs, l'adult s'ha de batejar a la catedral o a l'església parroquial pròpia i l'infant a la catedral o a l'església parroquial dels seus pares,⁸⁷ és a dir, on tenen el domicili o el quasideu domicili.⁸⁸ D'altra banda, haurà de constar l'autorització del rector propi per batejar en una església parroquial que no sigui la pròpia de l'adult o dels pares de l'infant.

Signes, espais i objectes

El baptisteri

L'han de tenir

59. «El Baptisme és l'inici de tota la vida cristiana. Per això totes les esglésies catedrals i totes les esglésies parroquials han de tenir cadascuna el seu baptisteri, o el lloc on brolli la font baptismal o s'hi col·loqui.»⁸⁹ El baptisteri, que és el lloc on raja la font baptismal o es troba col·locada, «serà un espai reservat al sacrament del Baptisme i tindrà la dignitat convenient. Allí és on, de l'aigua i de l'Esperit Sant, reneixen els cristians».⁹⁰

Que permeti la participació

60. El baptisteri, tant si es troba en alguna capella situada dintre o fora de l'església, com si resta visible als fidels en alguna part d'aquesta, convé que, pel seu emplaçament, permeti la participació d'un grup considerable de fidels.⁹¹ Si l'espai ho permet, ha d'haver-

85. Cf. CIC, 857, § 1.

86. Cf. CIC, 859.

87. Cf. CIC, 857, § 2.

88. Cf. CIC 101, § 1.

89. Ritual de Benediccions, 888; Cf. CE, 52 i CIC, 858.

90. CE, 995.

91. Cf. CE, 995. Cf. OICA (g), 25.

hi ambó per a la celebració de la Paraula.⁹² Allí mateix, llevat del Temps de Pasqua, s'hi disposarà ben agençat el ciri pasqual.⁹³

61. En les esglésies edificades d'antic, amb uns altres principis i pràctiques pastorals, convé no optar, fàcilment, per l'anul·lació o l'oblit del baptisteri i, en canvi, s'ha d'estudiar bé la possibilitat de la seva utilització total o parcial dins la celebració baptismal. Si la proclamació de la Paraula pot millorar fent-la a la nau, el Baptisme possiblement pot fer-se al baptisteri. No s'ha d'optar per fer, sense més ni més, la totalitat de la celebració al presbiteri que s'hauria de mantenir, principalment, com el lloc de les celebracions de la Paraula i de l'Eucaristia.

Baptisteris antics

62. És per això que les piles baptismals mòbils⁹⁴ no han de ser sinó excepcionals tant en l'ús com en l'emplaçament. Hom no s'ha d'accontentar definitivament amb solucions provisionals i no han de restar habitualment al presbiteri acompanyades del ciri pasqual, desfigurant així l'espai eucarístic i el dinamisme dels signes litúrgics.

Piles mòbils

63. Si hi ha dificultats per a fer fora del baptisteri els diversos ritus —«tant si és en alguna capella de dintre o de fora de l'església, com si és en alguna part de l'església ben visible als fidels»⁹⁵—, facin-se en llocs «adequats tant al nombre dels presents com a les diverses parts de la litúrgia baptismal. Per als ritus que se solen realitzar en el baptisteri, es podran escollir, si es vol, altres llocs de l'església, quan la capella del baptisteri no sigui suficient perquè hi puguin cabre tots els catecúmens o tots els presents».⁹⁶

Llocs complementaris

92. Cf. OICA (g), 24.

93. Cf. OICA (g), 25.

94. Cf. OICA (g), 19.

95. OICA (g), 25.

96. OICA (g), 26.

*La font baptismal*Decorosa
i adaptada

64. La font baptismal i la pila on raja o que conté l'aigua per a batejar, han d'estar netes, decoroses i adaptades per a fer possible el Baptisme, sigui per immersió, sigui per infusió, que és la forma corrent prescrita per la Conferència Episcopal Espanyola: «En relació al que ordena el cànon 854, que se segueixi el costum estès a Espanya del Baptisme per infusió, tal com es recull en el Ritual aprovat per a això per aquesta Conferència Episcopal.»⁹⁷

L'aigua

Natural i neta

65. «L'aigua del Baptisme ha de ser natural i neta, i això tant per expressar la realitat del signe com per raó de la higiene».⁹⁸ Llevat d'un cas de necessitat, l'aigua ha d'estar expressament beneïda.⁹⁹ Segons el clima, es prepararan els estris necessaris per a poder-la escalfar.¹⁰⁰

Beneïda

66. Quan l'aigua s'ha beneït durant la Vetlla pasqual, mentre no es faci malbé, es conservarà i s'utilitzarà per als Baptismes que s'administrin durant tot el Temps pasqual: així s'expressa millor el nexa existent entre el sacrament i el Misteri pasqual. En canvi, fora del Temps pasqual, «és bo de beneir l'aigua per a cada celebració, per tal de significar més clarament (...) el misteri de la salvació que l'Església commemora i proclama. Si al baptisteri hi ha una font que raja, es beneirà el raig de l'aigua».¹⁰¹

97. Normes complementàries al nou codi de dret canònic, 1r decret, art. 8, 3, CEE, Madrid, 26 de novembre de 1983.

98. OICA (g), 18.

99. Cf. CIC, 853 i OICA (g), 21.

100. Cf. OICA (g), 20.

101. OICA (g), 21.

El ciri pasqual

67. El ciri pasqual ha de ser «de cera, nou cada any, únic, de grandària suficient, de cap manera simulat, per tal que pugui evocar que Crist és la llum del món.»¹⁰² Llevat del Temps pasqual —que s'encén prop de l'ambó on és proclamada la resurrecció del Senyor— s'ha de col·locar al baptisteri d'una manera digna. Durant les celebracions dels Baptismes estarà encès des de bon començament, per poder-hi encendre fàcilment els ciris dels acabats de batejar.¹⁰³

Ubicació

Els sants olis

68. Tots els anys, finalitzada la missa crismal, en la qual els preveres «concelebren amb el bisbe i són testimonis de la benedicció i cooperadors en el ministeri del crisma sagrat»,¹⁰⁴ el bisbe adverteix els preveres sobre la dignitat dels olis consagrats i sobre la seva diligent conservació.¹⁰⁵ Efectivament, amb l'oli dels catecúmens han de ser sempre ungits prèviament al Baptisme els qui han de créixer en la saviesa de les coses del cel i han de ser coratjosos per lluitar contra el mal¹⁰⁶ i amb el crisma han de rebre l'abundor dels dons de l'Esperit Sant... fins assolir el complet desenrotllament de Crist.¹⁰⁷

Dignitat

69. En l'administració del Baptisme s'han d'emprar els olis beneïts o consagrats en l'última Pasqua pel bisbe.¹⁰⁸ La consagració del crisma és competència exclusiva del bisbe. Igualment la de l'oli dels catecúmens. No obstant això, la benedicció de l'oli dels catecúmens,

Emprar els beneïts pel bisbe

102. Carta circular sobre la preparació i la celebració de les festes pasquals, 82, Congregació per al Culte Diví, Roma, 1988.

103. Cf. OICA (g), 25.

104. Ritual de la benedicció dels sants olis, 14.

105. Cf. CE, 294.

106. Cf. Ritual de la benedicció dels sants olis, 22.

107. Cf. Ritual de la benedicció dels sants olis, 25.

108. Cf. CIC, 847, § 1.

quan es tracta del Baptisme d'adults —si se celebra el grau corresponent del catecumenat—, es concedeix de fer-la als preveres abans de la unció.¹⁰⁹

Guardar-los
i honorar-los

70. El rector ha d'obtenir els olis del bisbe propi i els ha de guardar diligentment en un lloc escaient, sigui al baptisteri, sigui en un lloc visible de l'església, sigui a la sagristia.¹¹⁰ Seria bo fer-ho amb un signe d'honor o una inscripció que ho recordés. Vetllis, també, per la dignitat i la netedat dels vasos sagrats que els han de contenir.

El vestit blanc i el ciri

Autenticitat

71. El vestit blanc és el símbol de la nova dignitat rebuda. Per raó del seu significat es recomana que sigui un vestit autèntic que pot aportar la mateixa família del batejat.¹¹¹ Però potser seria millor, encara, que fos igual per a tots els batejats —en forma de capa o caputxa per als infants i de túnica o capa per als adults— : així pot esdevenir un signe litúrgic més consistent i s'eviten descuits.

Digne

72. El ciri encès manifesta la vocació de caminar tal com escau als fills de la llum.¹¹² Que sigui, per tant, digne del significat a què és destinat.

Ministre

Ordinari

Qui és?

73. «El ministre ordinari del Baptisme és el bisbe, el prevere i el diaca».¹¹³

109. Cf. Ritual de la benedicció dels sants olis, 6-7.

110. Cf. CIC, 847, § 2 i CCE, 1183.

111. Cf. OICA (p), 33 i OBP, 145.

112. Cf. OICA (p), 33 i OBP, 146.

113. CIC, 861, § 1 i OICA (g), 11.

74. El bisbe no ha de deixar d'administrar-lo principalment durant la Vetlla pasqual i a la visita pastoral.¹¹⁴ A ell, si no disposa altrament, li és confiat el Baptisme d'adults, especialment a partir dels catorze anys.¹¹⁵ Els rectors tenen especialment encomanada l'administració del Baptisme¹¹⁶ juntament amb la tasca de la preparació dels pares i dels padrins. Els altres preveres i diaques, com a cooperadors que són del bisbe i dels rectors, el preparen, i amb l'encàrrec o l'assentiment d'ells, l'administren.¹¹⁷

Tasca
de cooperació

75. Llevat del cas de necessitat, ningú no ha d'administrar el Baptisme en una parròquia aliena sense la deguda llicència del rector, ni que sigui als seus propis feligresos.¹¹⁸ Per tant, quan s'hagi de batejar en una parròquia de la qual no es té cura, hom ha d'informar-se amb el rector del lloc i concretar l'administració del Baptisme. I el rector està obligat, ell mateix o a través d'una altra persona, d'assegurar la preparació tant del candidat (si aquest és adult o d'edat catequètica) com dels pares i dels padrins, i de preparar la mateixa celebració.¹¹⁹

I coordinació

En cas de necessitat

76. Correspon als rectors, als diaques i als catequistes de fer conscients tots els laics, ja que són membres del poble sacerdotal però especialment els pares i, per raó de l'ofici, els catequistes, les llevadores, les assistents socials o familiars, les infermeres i també els metges i els cirurgians, que coneguin bé, segons la seva capacitat, la manera de batejar un infant en cas de necessitat.¹²⁰ Ja que quan no hi ha cap sacerdot ni cap

Ensenyar a batejar
en cas de
necessitat

114. Cf. OICA (g), 12 i CE, 404.

115. Cf. CIC, 863 i OICA (p), 44.

116. Cf. CIC, 530, 1er

117. Cf. OICA (g), 14.

118. Cf. OBP, 28: Orientacions pastorals de la CEE.

119. Cf. CIC, 851.

120. Cf. OICA (g), 17.

diaca, en cas de perill de mort i, sobretot, si està a punt de morir, qualsevol fidel o qualsevol persona que obri amb la intenció deguda, pot i, àdhuc en alguna circumstància, ha d'administrar el Baptisme.¹²¹

El ritu sacramental

Església
de comunió...

77. Tota celebració és manifestació viva de la comunitat cristiana, de l'Església. Això reclama que l'assemblea no es divideixi ni es fragmenti si no és necessari. Per tant, sempre que sigui possible, es farà una única celebració en un mateix dia i en una mateixa església. Però no s'ha de fer esperar més del compte per la prouja de formar un grup nombrós.

... joiosa de
confessar la fe
comuna

78. Una celebració, per si mateixa, ha d'afavorir les expressions festives i la participació de tots els presents en perfecta sintonia d'actituds, de sentiments i de comportaments rituals. Això demana no menysprear —en la mesura de les possibilitats de cada assemblea— els diversos ministeris que fan expressiva la celebració. Miri's de tenir especial cura dels cants perquè afavoreixen molt la confessió de fe que és tota celebració d'Església.

El ritu com a tal i la seva mistagògia

Lligam dels tres
sagraments

79. On es veu el lligam dels tres sacraments de la iniciació és en els ritus sacramentals de la iniciació per als adults perquè els tres sacraments expliciten plenament la seva fonamental unitat. Així ens exposa el mateix ritual la mistagògia dels ritus: «[Els sacraments de la iniciació] —és a dir, el Baptisme, la Confirmació i l'Eucaristia— constitueixen l'últim grau a què arriben els elegits; rebut així el perdó dels pecats, entren

121. Cf. OICA (g), 16 i CIC, 861, § 2.

a formar part del poble de Déu, reben l'adopció de fills de Déu, són introduïts per l'Esperit Sant en la plenitud promesa dels temps i, amb el sacrifici i convid de l'Eucaristia, comencen a gustar el Regne de Déu.

80. »La celebració del Baptisme es prepara amb la benedicció de l'aigua i la professió de fe, íntimament relacionada amb el ritu de l'aigua, i culmina amb el bany de l'aigua i la invocació de la Santíssima Trinitat.

Dinamisme

81. »Per mitjà de la benedicció de l'aigua —amb la qual recordem el disseny salvífic del Misteri pasqual i l'elecció de l'aigua per a realitzar-lo sacramentalment i comencem a invocar la Santíssima Trinitat—, la creatura de l'aigua rep un significat religiós i s'il·lumina davant de tothom el misteri de Déu que hem començat.

Benedicció de l'aigua

82. »La fe activa dels qui han de ser batejats confessa, mitjançant els ritus de la renúncia i la professió de fe, el mateix Misteri pasqual commemorat damunt de l'aigua i que després el celebrant professarà breument amb les paraules del Baptisme. Car els adults no se salven, si no es presenten espontàniament i no volen rebre el do de Déu, bo i creient. Aquesta fe, el sagrament de la qual han rebut, no sols pertany a l'Església, sinó que també els és pròpia, i hom confia que en ells serà activa. Quan són batejats, si no han rebut els sagraments d'una forma purament passiva, estableixen voluntàriament una aliança amb el Crist, tot abjurant els errors i adherint-se al Déu veritable. [En canvi el fet que els infants no puguin professar encara la seva fe d'una manera personal no impedeix que l'Església els confereixi aquest sagrament, perquè els bateja, efectivament, en la pròpia fe (nn. 23-25)].

Renúncia i professió de fe

83. »A continuació, després d'haver confessat amb fe viva el Misteri pasqual del Crist, els qui es presenten reben aquest misteri expressat amb l'ablució de l'aigua i, un cop han professat la fe en la Santíssima Trinitat, aquesta mateixa Trinitat, invocada pel celebrant,

Baptisme

actua, posant els seus elegits entre els fills d'adopció i els agrega al seu poble.

En la mort
i resurrecció...

84. »L'ablució de l'aigua, en significar la participació mística en la mort i la resurrecció de Crist, amb què els creients, en nom d'ell, moren al pecat i ressusciten per a la vida eterna, és el moment culminant de la celebració del Baptisme. Per això caldrà escollir el ritu de la immersió o el de la infusió, segons que sigui més convenient en cada cas. Així, d'acord amb les diverses tradicions i circumstàncies [n. 64], s'entendrà millor que aquella ablució no és un simple ritu de purificació, sinó el sacrament de la unió amb Crist.

...de Crist, home
nou i llum
del món

85. »La unció del crisma després del Baptisme significa el sacerdoci reial dels batejats i llur adscripció al poble de Déu. El vestit blanc és el símbol de la nova dignitat. I el ciri encès manifesta llur vocació de caminar tal com escau als fills de la llum.

Unitat dels
sagraments de la
iniciació

86. »Segons una pràctica molt antiga observada per la mateixa litúrgia romana, l'adult no ha de ser batejat si no rep la Confirmació immediatament després del Baptisme, mentre una raó greu no s'hi oposi. Amb aquesta connexió es vol significar la unitat del Misteri pasqual, la relació entre la missió del Fill i l'efusió de l'Esperit Sant i l'íntim enllaç dels sacraments, amb els quals ambdues Persones divines, juntament amb el Pare, vénen als batejats.

Confirmació

87. »Així, doncs, després dels ritus complementaris del Baptisme, omesa la unció de després del Baptisme, s'administra la Confirmació.

Eucaristia

88. »A l'últim, se celebra l'Eucaristia, a la qual els neòfits aquest dia, per primera vegada i amb plenitud de dret, prenen part i en la qual troben el coronament de la seva iniciació. En aquesta celebració, els mateixos neòfits, elevats ja a la dignitat del sacerdoci reial, hi tindran una participació activa i, en tant que sigui possible, actuaran en l'oració dels fidels i en el ritu de

dur les ofrenes a l'altar. Així participen amb tota la comunitat a l'acció del sacrifici i reciten el Pares-nostre, amb què palesen l'esperit de fills d'adopció que han rebut amb el Baptisme. Finalment, amb la Comunió del Cos lliurat i de la Sang vessada, confirmen els dons rebuts i pregusten els de l'eternitat.»¹²²

El ritu per als infants

89. Llevat el cas de perill de mort, perquè un infant sigui lícitament batejat, els pares, o almenys un d'ells o el qui legítimament els supleixi, han de consentir-hi (si més no, no posant-hi obstacles) i han de donar esperances fonamentades que serà educat en la religió catòlica.¹²³

Necessitat
de consentiment

90. En el cas d'infants nascuts amb deficiències de salut i també en el cas de perill de mort,¹²⁴ han de ser batejats sense demora¹²⁵ i, en aquest cas, pertoca al rector especialment, i àdhuc a qualsevol prevere,¹²⁶ d'administrar-los no només el Baptisme sinó també la Confirmació.¹²⁷

Batejar aviat

Celebració ordinària [Bateig dels infants, nn. 109-154 (més d'un infant) i 155-185 (un sol infant)]

91. «Tant si es tracta del Baptisme d'un infant, com del Baptisme de diversos infants o de molts (...), el celebrant realitzarà íntegrament el ritu, tal com ara serà descrit.

Ritu íntegre

92. »El Baptisme d'infants comença amb l'acolliment, en el qual els pares i els padrins expressen la seva voluntat, i l'Església el determini de celebrar el sagra-

Acolliment

122. OICA (p), 27-36.

123. Cf. CIC, 868 i *Pastoralis actio*, 14-15.

124. Cf. CIC, 868, § 2.

125. Cf. CIC, 867, § 2.

126. Cf. CIC, 883, 3er.

127. Cf. CIC, 530.

ment del Baptisme. Els pares i el celebrant ho manifesten fent el senyal de la creu al front dels infants.

Celebració
de la Paraula...

93. »La celebració de la Paraula de Déu tendeix a avivar la fe dels pares, dels padrins i dels altres assistents, abans de l'acció del sagrament, i a impetrar-ne els fruits mitjançant la pregària comunitària. La celebració de la Paraula de Déu comprèn una o diverses lectures de la sagrada Escripura; l'homilia, seguida d'un temps de silenci; la pregària dels fidels, que té com a conclusió una oració composta a manera d'exorcisme, que introdueix a la unció amb l'oli dels catecúmens o a la imposició de la mà.

...i del sagrament

94. »La celebració del Baptisme comprèn:

1) *com a preparació d'una manera pròxima:*

a) l'oració solemne del celebrant, amb la invocació de Déu i l'evocació dels seus designis de salvació: aquesta oració beneeix l'aigua del Baptisme o recorda la benedicció ja feta;

b) la renúncia a Satanàs, que fan els pares i els padrins, i la seva professió de fe, a la qual el celebrant i la comunitat afegeixen el seu assentiment; i la darrera interrogació dels pares i dels padrins;

2) *com a realització:* l'ablució amb l'aigua, que es pot fer per immersió o per infusió, segons el costum del lloc [n 64], i la invocació de la Santíssima Trinitat;

3) *i finalment, com a conclusió i acabament,* en primer lloc la unció del crisma, que significa el sacerdoti reial del batejat i la seva inserció al poble de Déu, i després els ritus del vestit blanc, del ciri encès i de "l'Effatà" (que es pot ometre).

Paranostre
i benedicció

95. »Després de la monició del celebrant, i per tal de prefigurar la participació futura en l'Eucaristia, es diu l'oració del Senyor davant l'altar: així, els fills de Déu pregunten el Pare que és al cel. Després, perquè la grà-

cia de Déu arribi a tothom, el celebrant beneeix les mares, els pares i tots els presents.»¹²⁸

96. Quan es cregui oportú, en aquelles comunitats on el sentit parroquial o, si més no, el coneixement mutu és notable, no s'ha de desaprofitar la possibilitat de fer la celebració del Baptisme dins la mateixa missa dominical de la parròquia. Això, però, no ha de sovintejar.¹²⁹ En canvi, no seria gens significatiu programar misses «especials» de Baptisme.

Si es fa dins
l'Eucaristia
dominical

Baptisme en perill de mort
[Bateig dels infants, nn. 186-194.]

97. «El ritu més breu per a batejar un infant que està en perill de mort, quan no hi ha cap sacerdot ni diaca, té una estructura doble:

En perill de mort

1) En perill de mort o estant l'infant a punt de morir, si el temps urgeix, el ministre,¹³⁰ deixant de fer tots els altres ritus, tira aigua, encara que no sigui beneïda, però sí natural, al cap de l'infant, dient la fórmula acostumada: “*Jo et batejo en el nom del Pare i del Fill i de l'Esperit Sant.*”

2) Si sembla que hi haurà temps, es reuneixen alguns fidels i, si n'hi ha algun que és capaç de dirigir una breu oració, se seguirà el ritu següent: primerament el ministre fa una monició, segueix la pregària dels fidels i la professió de fe dels pares o d'un padrí, i es tira l'aigua dient les paraules acostumades. Però si els presents tenen una instrucció insuficient, el ministre, després de recitar el símbol de la fe en veu alta, bateja l'infant seguint el ritu indicat per al cas de perill de mort.

128. OBP, 15-19.

129. Cf. OBP, 9.

130. Cf. OICA (g), 16.

També la
Confirmació

98. »El sacerdot i el diaca, si l'infant està a punt de morir, per raó de la urgència, també poden usar el ritu més breu. El rector o un altre sacerdot amb facultat semblant, si té a mà el sant crisma i el temps ho permet, després del Baptisme que no deixi d'administrar la Confirmació, ometent en aquest cas la crismació postbaptismal.»¹³¹

La presentació a l'Església d'infants ja batejats
[Bateig dels infants, nn. 195-210]

Presentació
solemne
a l'Església

99. Aquest ritu es farà quan algunes situacions baptismals en les quals no hi havia ministre ordenat o no es pogueren realitzar tots els ritus —com el cas d'un infant batejat en perill de mort, el Baptisme en temps de persecució religiosa o durant unes desavinences passatgeres entre els pares— demanen una posterior presentació solemne a l'Església de l'infant ja batejat.¹³²

El ritu per als adults

El Ritu simplificat de la iniciació d'un adult

Ritu simplificat

100. Com ja s'ha dit [n. 35], les circumstàncies del Baptisme d'adults que es donen a les nostres Esglésies i parròquies, aconsellen l'administració dels sacraments de la iniciació simplificant el ritu de la iniciació cristiana d'adults. Pertoca oferir al bisbe la celebració dels sacraments de la iniciació, però la pot delegar si ho creu oportú.¹³³

Les tres etapes

101. La forma simplificada de la iniciació d'un adult comporta tres etapes:

a) «El "ritu d'admissió a la catequesi", [OICA, nn. 73-97] al començament de les sessions catequèti-

131. OBP, 21-22; Cf. CIC 883, 3.

132. Cf. OBP, 31, 3.

133. Cf. CIC, 863.

ques, amb el qual s'entra en la primera etapa o temps del catecumenat, un cop s'ha dialogat amb la persona que demana el Baptisme i li ha estat assignat un garant.

b) »Després d'un quant temps de catequesi, arriba el moment en què el catecumen, instruït en la fe cristiana, pot ja preparar-se per a la celebració dels sacraments. És el moment de la segona etapa o temps de purificació o il·luminació, etapa en què es realitzen "els ritus de l'elecció i de preparació per als sacraments" [OICA, nn. 133-207]. A més, es poden afegir a aquesta etapa algunes reunions de pregària i la participació del catecumen en la litúrgia penitencial de la comunitat, com també els ritus del temps de la il·luminació o purificació: escrutinis i lliuraments del "Símbol de la fe" i de l'"Oració dominical".

c) »Finalment, en la tercera etapa, se celebren els sacraments [OICA, nn. 208-239], en la Vetlla pasqual o en un diumenge, i s'entra en la mistagògia, en quant això resulti possible.»¹³⁴

102. Ara bé, si es donen circumstàncies extraordinàries que fan que el candidat no pot passar tots els graus de la iniciació, o que l'Ordinari del lloc, en jutjar de la sinceritat de la conversió cristiana del candidat i de la seva maduresa religiosa, determina que rebí el Baptisme sense tardança, podrà utilitzar-se aquest ritu simplificat del tot [OICA, nn. 240-273]: «tot es fa d'un sol cop, o bé es dóna la facultat de practicar, a més de la celebració dels sacraments, un o altre dels ritus del catecumenat o del temps de la purificació i la il·luminació.»¹³⁵

Circumstàncies
extraordinàries

103. Sigui com sigui, s'ha d'assegurar la catequesi del candidat en la seva integritat, que el ritu se celebri

Assegurar
la preparació
i la mistagògia

134. IC, 116.

135. OICA, 240; Cf. OICA, 274-277.

amb la participació activa d'alguna part de la comunitat i que després d'haver rebut els sacraments, es doni als neòfits, en tant que sigui possible, una etapa mistagògica.¹³⁶

Iniciació completa

104. «Si no hi ha una causa greu, l'adult que és batejat ha de ser confirmat immediatament després del Baptisme i ha de participar en la celebració eucarística i rebre-hi també la Comunió.»¹³⁷

Perill de mort

105. «Un adult que es troba en perill de mort pot ser batejat si, tenint algun coneixement de les principals veritats de la fe, ha manifestat d'alguna manera la intenció de rebre el Baptisme i promet que observarà els manaments de la religió cristiana.»¹³⁸ Al Baptisme seguirà sempre la Confirmació i la Comunió eucarística.

L'admissió dels batejats vàlidament a la plena comunió de l'Església catòlica

Batejats no catòlics

106. «El ritu [OICA, apèndix, pàg. 176] mitjançant el qual la persona que ha nascut i ha estat batejada en una comunitat eclesial separada és rebuda a la plena comunió de l'Església catòlica segons el ritu llatí, s'ordena de tal manera que, en instaurar la comunió i la unitat, no imposa cap més càrrega que la que és necessària (cf. Fets 15, 28).» Cal que el ritu aparegui com una celebració de l'Església i tingui el seu cim en la comunió eucarística. Pertany al bisbe d'admetre el candidat. El Baptisme no es pot repetir. La Confirmació s'administrarà si correspon. I ja no cal l'abjuració d'heretgia, sinó solament la professió de fe, per part del qui ha nascut i ha estat batejat fora de la comunió de l'Església catòlica visible.

136. Cf. OICA, 277.

137. CIC, 866.

138. CIC, 865, § 2.

El ritu per als nois i noies en edat catequètica

107. L'Església ha unit tradicionalment els tres sagraments de la iniciació. «Amb aquesta connexió es vol significar la unitat del Misteri pasqual, la relació entre la missió del Fill i l'efusió de l'Esperit Sant i l'íntim enllaç dels sagraments.»¹³⁹ Per això, el prevere que per raó del seu ofici o per manament del bisbe diocesà administra a una determinada persona adulta els sagraments de la iniciació té, en virtut del dret, la facultat de confirmar.¹⁴⁰

Baptisme,
Confirmació
i Eucaristia

108. Ara bé, tot i que la conveniència d'unir el Baptisme i la Confirmació dintre la mateixa celebració respon a la pràctica venerable, encara en ús a les Esglésies d'Orient, quan es tracta dels qui han estat batejats durant la infantesa, l'Església catòlica ha admès, per motius pastorals, que aquests sagraments —Baptisme, Confirmació i Eucaristia— s'administrin dintre celebracions diverses en el temps¹⁴¹ mentre es mantingui la unitat orgànica de la iniciació. Davant situacions específiques, mantingui's, com a criteri important, la consulta personal al bisbe propi i, habitualment, segueixi's la pastoral ordinària del sagrament de la Confirmació a la diòcesi, basada en allò que disposa el cànon 891 i en les determinacions de la Conferència Episcopal d'Espanya en aquesta matèria [n. 39].

Seguir la pastoral
diocesana
i consultar
el bisbe propi

109. Per tant, tal com s'ha detallat [n. 41], ens cal distingir el tractament d'aquells candidats que fan el catecumenat amb els nois i noies ja batejats que han de fer la Comunió eucarística, del d'aquells altres que fan el catecumenat amb els qui ja batejats i feta la Comunió es preparen per a la Confirmació.

Opcions

139. OICA (p), 34.

140. Cf. CIC, 883, § 2. Aquesta previsió es basa en la unitat dels sagraments de la iniciació que l'adult ha de rebre íntegrament dintre la mateixa celebració: CIC, 866. Aquesta previsió s'aplica igualment als qui són equiparats als adults: CIC, 852, § 1.

141. Cf. Joan Pau II, Discurs a un grup de bisbes francesos en visita «ad limina», 27 de març de 1987.

Situacions
diversificades
en funció dels
catecúmens

110. Així, doncs, tenint present que per als ritus del catecumenat i dels sacraments de la iniciació dels nois i noies en edat catequètica hom ha d'utilitzar el Ritual [n. 101] exposat anteriorment per al catecumenat i els sacraments de la iniciació dels adults:

1) Els qui s'han de batejar amb vista a la primera Comunió eucarística, seran admesos al Baptisme celebrat fora de la Missa i amb anterioritat a la data de la seva participació eucarística que celebraran amb el seu grup de catequesi, tot deixant per a més endavant la Confirmació.

2) En canvi, els qui s'han de batejar amb vista a la Confirmació, seran admesos al Baptisme i a l'Eucaristia dins una mateixa celebració o rebran el Baptisme amb anterioritat a la data de la Confirmació i de la participació a l'Eucaristia.

3) Finalment, aquells grups catecumenals no condicionats pels companys ja batejats o admesos a la Comunió, podran rebre tots els sacraments de la iniciació en una mateixa i única celebració.

Perill de mort

111. Per al Baptisme en perill de mort, val exactament el que s'ha dit al respecte per als adults [n. 105].

Anotació del baptisme

Registre

112. El Baptisme s'ha d'anotar sense tardança al llibre de registre de la parròquia on s'ha celebrat.

Dades necessàries

113. El rector ha de consignar en el llibre de baptismes, «acuradament i sense demora, els noms dels batejats, esmentant el ministre, els pares, els padrins i, si n'hi ha, els testimonis, el lloc i el dia de l'administració del Baptisme, bo i indicant també el dia i el lloc de naixement». ¹⁴² Per a l'anotació dels batejats fills

142. CIC, 877, § 1.

de mare no casada o fills adoptius, vegi's la norma establerta pel cànon 877, § 2 i 3.

114. «Si el Baptisme no ha estat administrat pel rector de la parròquia ni essent-hi present, el ministre del Baptisme, sigui qui sigui, ha d'informar el rector d'on fou administrat el Baptisme. Per això li aportarà les dades necessàries per tal que l'anoti.»¹⁴³

Informació
al rector

143. CIC, 878.

La pastoral postsacramental

El foment de la consciència baptismal

Tots responsables

115. «En tots els batejats, infants o adults, la fe ha de créixer després del Baptisme. Per això, l'Església celebra cada any, la nit de Pasqua, la renovació de les promeses del Baptisme. La preparació al Baptisme només condueix al llindar de la vida nova. El Baptisme és la font de la vida nova en el Crist, de la qual brolla tota la vida cristiana». ¹⁴⁴ Totes les posteriors vocacions específiques de vida cristiana —ministeri, vida consagrada, matrimoni— tenen en el Baptisme el seu origen i la força vital de la seva creixença. «Perquè la gràcia baptismal pugui desplegar-se, l'ajut dels pares és important. També ho és el paper del padrí i de la padrina, els quals han de ser uns cristians sòlids, capaços i disposats a ajudar el nou batejat, infant o adult (...). La seva tasca és una veritable funció eclesial. Tota la comunitat eclesial té una part de responsabilitat en el desplegament i la guarda de la gràcia rebuda en el Baptisme.» ¹⁴⁵

Vetlla pasqual
i Penitència

116. A més de la renovació de les promeses baptismals durant la Vetlla pasqual, convé treure tot el profit del temps de Quaresma que, per la seva unió tradicional amb els ritus de la il·luminació del catecumenat, té un clar reclam baptismal per a tots els batejats. D'altra banda, l'aspecte, també típicament quaresmal de la re-

144. CCE, 1254.

145. CCE, 1255.

conciliació, està estretament unit a la restauració de la vida baptismal del cristià.¹⁴⁶

117. La festa del Baptisme del Senyor i el diumenge II de Pasqua o de la Vuitada, són bones ocasions perquè el bisbe, especialment si no ha pogut administrar personalment el Baptisme als adults, tingui una trobada amb els neòfits, a la catedral, que podria prendre l'estil d'una celebració com la de les Vespres baptismals. A les parròquies es podria fer una trobada semblant amb les famílies dels infants batejats dins l'últim any, utilitzant el *Ritu de la benedicció dels infants batejats*.¹⁴⁷

Trobades

118. És necessari facilitar ocasions d'actualitzar l'adhesió de fe del Baptisme, especialment en els moments que la vida cristiana del batejat va progressant en maduresa i consciència, com és en la preparació i en la celebració de Confirmació i en la preparació i la participació a l'Eucaristia de la primera Comunió. Tant la Pasqua com l'aniversari del Baptisme poden ser una ocasió anual per a mantenir contacte escrit amb els pares dels infants fins que la inscripció a la catequesi els recuperi novament per a l'acció pastoral. El mateix ritu de la Confirmació comporta la renovació de les promeses del Baptisme que tampoc no ha de faltar en el moment de la primera Comunió, sigui en una celebració baptismal pròpia, sigui en la mateixa Missa: en aquest cas pot prendre la forma dialogada pròpia del Baptisme i de la Confirmació.

Altres moments de la iniciació

119. Altres circumstàncies, especialment les lligades amb els processos catequètics i de formació de la consciència cristiana, poden ser noves ocasions per actualitzar el Baptisme: així, per exemple, els exercicis espirituals o les jornades d'estudi. També el foment de la celebració onomàstica del cristià tan lligada al Bap-

Espiritualitat

146. Cf. OP, 2.

147. Cf. Ritual de Benediccions, 139-155.

tisme de cadascú i que entre nosaltres ha tingut, fins ara, molta més importància que el dia natalici.

El dia a dia

120. Com a record permanent que deixi pòsit en la memòria baptismal del cristià, seria bo tractar el baptisteri de cada església parroquial com un espai significatiu que estimuli a mantenir viva la memòria del Baptisme, evitant estats d'abandonament o de descurança que li farien perdre la missió de ser icona de la maternitat espiritual de l'Església. En relació amb el baptisteri, recordi's l'ajuda que poden prestar a la memòria baptismal del cristià les piles d'aigua beneïda de les entrades de l'església: aquestes, amb el seu oferiment silenciós i discret, permeten un record habitual del Baptisme en el nom de la santa Trinitat. Fer habitualment el senyal de la creu és certament una confessió de fe baptismal. Convé valorar també l'ús freqüent de la benedicció i de l'aspersió de l'aigua,¹⁴⁸ que, com a record de la dignitat baptismal rebuda en el Baptisme, es pot fer habitualment els diumenges dintre els ritus introductoris de la Missa. L'aspersió és extraordinàriament expressiva quan es fa en el ritu de l'última recomanació i comiat d'un difunt.

148. Cf. Carta apostòlica «*Dies Domini*», 25.

LA CONFIRMACIÓ

Amb el Baptisme i l'Eucaristia, el sagrament de la Confirmació constitueix el conjunt dels sagraments de la iniciació cristiana, la unitat de la qual s'ha de mantenir. Cal, doncs, explicar als fidels que la recepció d'aquest sagrament és necessària per a l'acompliment de la gràcia baptismal. En efecte, pel sagrament de la Confirmació, els creients es vinculen més perfectament a l'Església, s'enriqueixen amb una fortalesa especial de l'Esperit Sant, i així s'obliguen amb un compromís més gran a difondre i a defensar la fe amb la paraula i les obres com a veritables testimonis del Crist.

Catecisme de l'Església Catòlica, 1285

121. «Als primers segles, la Confirmació constitueix generalment una sola celebració amb el Baptisme, i forma amb aquest, segons l'expressió de sant Cebrià, “un sagrament doble”. (...) Un costum de l'Església de Roma facilità el desenvolupament de la pràctica occidental, gràcies a una doble unció amb el sant crisma després del Baptisme, realitzada ja pel prevere sobre el neòfit en sortir del bany baptismal, era completada per una segona unció feta pel bisbe sobre el front de cada un dels nous batejats. La primera unció amb el sant crisma, la que dóna el prevere, ha quedat vinculada al ritu baptismal; significa la participació del batejat en les funcions profètica, sacerdotal i reial de Crist. [La segona —o Confirmació—, la que dóna el bisbe], expressa més clarament la comunió del nou cristià amb el seu bisbe, garant i servidor de la unitat

La pràctica
occidental

de la seva Església, de la seva catolicitat i de la seva apostolicitat i, d'aquesta manera, expressa el vincle amb els orígens apostòlics de l'Església del Crist.»¹⁴⁹

Evitar confusions

122. També cal tenir present —seguim citant el CCE— que «encara que a vegades es parli de la Confirmació com del “sacrament de la maduresa cristiana”, no convé per això confondre l'edat adulta de la fe amb l'edat adulta del creixement natural, ni oblidar que la gràcia baptismal és una gràcia d'elecció gratuïta i immescuda que no té necessitat de cap “ratificació” per a ser efectiva.»¹⁵⁰

Sacrament per a tothom

123. Per això, «tot batejat encara no confirmat pot i ha de rebre el sacrament de la Confirmació. Ja que Baptisme, Confirmació i Eucaristia formen una unitat, se'n segueix que “els fidels tenen l'obligació de rebre aquest sacrament en el temps oportú”, perquè sense la Confirmació i l'Eucaristia, el sacrament del Baptisme és, certament, vàlid i eficaç, però la iniciació cristiana queda inacabada.»¹⁵¹

149. CCE, 1290-1292.

150. CCE, 1308.

151. CCE, 1306.

La tasca de la iniciació

124. Per tal d'afavorir la recepció del sagrament «el poble de Déu ha de posar tot l'interès en la preparació dels batejats que han de rebre el sagrament de la Confirmació. I els pastors han de tenir cura que tots els batejats arribin a la plenitud de la iniciació cristiana i que, en conseqüència, es preparin per a la Confirmació. (...) Cal que els pares cristians col·laborin en la iniciació cristiana dels infants en relació amb la vida sacramental, sigui formant en ells l'esperit de fe i fomentant-lo gradualment, sigui preparant-los per a rebre fructuosament els sagraments de la Confirmació i de l'Eucaristia per mitjà d'aquelles institucions que promouen la formació catequètica.»¹⁵²

Interès
i col·laboració

125. Completar la iniciació cristiana —Baptisme, Confirmació i Eucaristia— és fonamental per a qualsevol desplegament posterior de la vida cristiana en altres vocacions específiques a l'interior de l'Església. Per això la Confirmació és demanada tant als qui són cridats als Ordes sagrats com a la professió de vida consagrada i al Matrimoni. «Els catòlics que encara no hagin rebut el sagrament de la Confirmació, abans de ser admesos a la celebració del Matrimoni, hauran de rebre'l abans de les núpcies —si els és possible sense incomoditat greu—, a fi de completar la seva iniciació cristiana.»¹⁵³

Urgència
de completar la
iniciació abans
d'Ordes, professió
i Matrimoni...

152. Ocf, 3; Cf. CIC, 890.

153. OcM, 18.

...i de fer de
padrins

126. També han d'haver completat la iniciació els qui han d'exercir una paternitat espiritual envers altres batejats amb el ministeri de padrins, sigui del Baptisme, sigui de la Confirmació.¹⁵⁴

Convocar i oferir
preparació

127. Per tant, el rector i els seus col·laboradors convocaran periòdicament els batejats no confirmats encara, joves o adults —sense que hi concorrin altres circumstàncies extraordinàries— a preparar-se per al sacrament de la Confirmació. I els oferiran, alhora, la preparació adaptada a la seva edat, d'acord amb l'itinerari catequètic general.

154. Cf. CIC, 874, § 1, 3r i OICA (g), 10 i OCf, 6.

La preparació

Els candidats a la Confirmació

Els confirmands

128. «És capaç de rebre la Confirmació qualsevol batejat no confirmat encara, i només ell».¹⁵⁵

Qui

129. Fora del cas de perill de mort, per tal que algú rebi lícitament la Confirmació, és requerit que, si té ús de raó, estigui en estat de gràcia,¹⁵⁶ hagi rebut la instrucció convenient, estigui ben disposat i pugui renovar les promeses del Baptisme.¹⁵⁷

Condicions

Edat

130. Pel que fa a l'edat dels candidats a la Confirmació que reberen el Baptisme en la infantesa, recordi's la norma vigent emanada de la Conferència Episcopal Espanyola que diu així: «Usant de les facultats reconegudes en el cànon 891, s'estableix com a edat per rebre el sagrament de la Confirmació la situada al voltant dels catorze anys, salvant el dret del bisbe diocesà a seguir l'edat de la discreció a la qual fa referència el cànon.»¹⁵⁸

Entorn
dels 14 anys

155. CIC, 889, § 1.

156. Cf. OCf, 12.

157. Cf. CIC, 889, § 2.

158. Normes complementàries al nou Codi de dret canònic, 1r decret, art. 10, CEE, Madrid, 26 de novembre de 1983.

Els padrins

- Qui pot ser-ho **131.** Pel que fa als padrins de la Confirmació, que s'observin les mateixes condicions que per als del Baptisme [n. 46]. Les raons brollen de la unitat exigida pels sacraments de la iniciació¹⁵⁹. Per tant, si pot ser, convé que el padrí o la padrina sigui el mateix del Baptisme.¹⁶⁰ Però no s'exclou la facultat d'escollir un padrí propi per a la Confirmació. En comptes d'escollir-ne un de nou, pot semblar fins i tot més convenient que els confirmands tinguin com a padrí o padrina el catequista que els ha preparat.
- Evitar equívocs **132.** Procuri's evitar el fàcil equívoc d'abandonar el padrinatge a simples motivacions d'amistat o de companyonatge sense referències serioses de vida cristiana congruent.
- Els pares **133.** Els pares poden presentar els seus fills a la Confirmació, principalment quan per l'edat dels confirmands depenen encara d'ells, però no fer l'ofici de padrí dels seus propis fills [n. 46,d.].¹⁶¹

La catequesi

- Seguir l'itinerari catequètic del bisbat propi **134.** La preparació al sacrament no es pot reduir a una activitat puntual sinó que s'ha d'inserir en l'itinerari catequètic general subratllant degudament la Confirmació com una etapa molt important. Per això, sigui on sigui que es faci la preparació i la celebració de la Confirmació (parròquies o col·legis), el temari de catequesi s'ha de programar seguint l'itinerari d'iniciació cristiana de l'Església diocesana pròpia.

159. Cf. OCf, 5-6 i CIC, 892.

160. Cf. CIC, 893, § 2 (874).

161. Cf. OCf, 5.

135. Posi's la màxima cura en la catequesi i en la relació dels candidats amb la comunitat cristiana i amb cadascun dels fidels; aquesta relació ha de ser eficaç i suficient per ajudar-los a assolir una preparació que els capaciti per a donar testimoni de vida cristiana, per a exercir l'apostolat i confirmi la sinceritat del desig de participar de l'Eucaristia.¹⁶²

Catequesi
personalitzada

136. La preparació s'ha d'orientar en una doble direcció:

Recuperar
i aprofundir

a) Recuperar «les primeres nocions de la revelació de Déu» (He 5,12) que foren objecte dels primers passos de la catequesi inicial;

b) Aprofundir i perfeccionar la dimensió eclesial de la fe, ja que la Confirmació actualitza l'esdeveniment de la Pentecosta i els batejats reben el do de l'Esperit amb els seus múltiples dons al servei de la comunió i de la missió o creixement de l'Església en el món.

137. La preparació ha de tenir un caràcter marcadament catecumenal: no hi ha de faltar la pregària i la celebració de la Paraula (pròpies i amb tots els batejats). I, ja que tota la Tradició i la litúrgia consideren la Confirmació directament ordenada a l'Eucaristia, ens hem de proposar obtenir la participació plena i activa en el banquet eucarístic.

Catequesi
catecumenal

138. Celebrar el sagrament de la Penitència ha de formar part de la preparació a la recepció de la Confirmació. Perquè, ben cert, l'enfortiment de la consciència moral i l'esperit constant de conversió guiats per l'ensenyament de l'Església troben la seva expressió màxima en la celebració individualitzada i habitual de la Penitència.

Enfortir
la consciència...

139. La preparació ha de cercar, igualment, fer dels confirmats testimonis eclesials de la fe. Promogui's,

...i fer testimonis

162. Cf. OCf, 12 i OICA (p), 19.

doncs, una cordial adhesió a la fe de l'Església, una més expressiva i manifesta comunió amb ella i una ferma educació del sentit missioner. Perquè cultivar el sentit evangelitzador i apostòlic de la vida cristiana és un objectiu directe de la catequesi de Confirmació.

Al servei de
l'Església i el món

140. Finalment hem d'ajudar a prendre consciència que els dons que els confirmands reben en el sacrament són dons per al servei de l'Església. Ajudar-los a escoltar la vocació o servei que hom pot oferir a l'Església o al món mirant d'impregnar-lo amb els valors evangèlics, és una tasca veritablement prioritària.¹⁶³

163. Cf. Alguns aspectes doctrinals del sacrament de la Confirmació, 5. Nota de la Comissió Episcopal per a la Doctrina de la Fe, Madrid, 24 d'octubre de 1991.

La celebració

Temps

141. Tot diumenge, i entre aquests els diumenges del Temps pasqual, ajuda a donar a la celebració de la Confirmació la seva índole pasqual i a manifestar el seu lligam íntim amb els altres sacraments de la iniciació —Baptisme i Eucaristia—. Per això, si les necessitats demanessin celebrar-la fora del diumenge, és encara més important ressaltar i fer rellevants els signes que expressen la unitat dels sacraments de la iniciació i el seu lligam pasqual —ciri pasqual, renovació de les promeses baptismals i celebració de l'Eucaristia.

Lligam pasqual

Lloc

142. El lloc habitual és l'església catedral o l'església parroquial. Per la dimensió de catolicitat que comporta la gràcia de la Confirmació, que vincula més estretament el batejat a la missió de l'Església, pot ser bo agrupar els candidats de diverses parròquies en una mateixa celebració, principalment quan els confirmands de cada parròquia són molt pocs.

Catedral,
parròquies...

El ritu sacramental i la seva mistagògia

143. «En el ritu d'aquest sacrament convé considerar el signe de la *unció* i allò que la unció designa i imprimeix: el *segell* espiritual.

La unció...

- ...amb oli **144.** »La *unció*, en la simbologia bíblica i antiga, té nombroses significacions: l'oli és signe d'abundància i d'alegria, purifica (unció abans i després del bany) i fa tornar àgil (la unció dels atletes i dels lluitadors); és signe de guariment, ja que suavitza les contusions i les plagues i fa radiant de bellesa, salut i força.
- El crisma **145.** »La unció amb el sant crisma (...) és el signe d'una consagració. Per la Confirmació, els cristians, és a dir, els unguits, participen més en la missió de Jesucrist i en la plenitud de l'Esperit Sant de la qual Ell és ple, a fi que tota la seva vida desprengui "la bona olor del Crist".
- El segell... **146.** »Per aquesta unció, el confirmand rep la "marca", el *segell* de l'Esperit Sant. El segell és el símbol de la persona, senyal de la seva autoritat, de la seva propietat sobre un objecte —per això es marcava els soldats amb el segell del seu cap i els esclaus amb el del seu amo—; autenticifica un acte jurídic o un document i, a vegades, el fa secret.
- ...de l'Esperit Sant **147.** »El Crist mateix es declara marcat amb el segell del seu Pare. També el cristià és marcat amb un segell: "Ell ens ha marcat amb el seu segell i, com a penyora del que vindrà, ha posat en els nostres cors el do del seu Esperit" (2Co 1, 22). Aquest segell de l'Esperit Sant marca la pertinença total al Crist, la disposició al seu servei per sempre, però també la promesa de la protecció divina en la gran prova escatològica.»¹⁶⁴

Ministre

- El bisbe **148.** «El ministre originari de la Confirmació és el bisbe».¹⁶⁵ I en el nostre ritu llatí el bisbe n'és també el mi-

164. CCE, 1293-1296.

165. CCE, 1312 i LG, 26.

nistre ordinari.¹⁶⁶ Talment que, encara que el bisbe pot associar-se uns preveres a l'administració de la Confirmació,¹⁶⁷ o delegar un prevere perquè l'administri, convé, pel mateix sentit del sagrament, que ell mateix el confereixi, sense oblidar que fou per aquesta raó que la celebració de la Confirmació fou separada temporalment del Baptisme. Els bisbes són els successors dels apòstols i han rebut la plenitud del sagrament de l'Orde. Que ells administrin aquest sagrament, subratlla bé que aquest té l'efecte d'unir els qui el reben més estretament a l'Església, als seus orígens apostòlics i a la missió de donar testimoni del Crist.¹⁶⁸

149. «Si un cristià es troba en perill de mort, qualsevol prevere li ha de donar la Confirmació.¹⁶⁹ En efecte, l'Església vol que cap dels seus fills, fins i tot el més petit, no surti d'aquest món sense haver estat perfeccionat per l'Esperit Sant amb el do de la plenitud de Crist.»¹⁷⁰

En perill de mort

La celebració

*Celebració ordinària: [Ritual de la Confirmació,
Capítol I: Dins de la Missa;
Capítol II: Fora de la Missa;
Capítol III: Celebrada per un ministre extraordinari]*

150. Tot el poble de Déu, principalment els familiars i amics dels qui han de ser confirmats, i els membres de la comunitat parroquial, han de ser cridats a participar de la celebració.

Celebració amb poble

151. Normalment, el sagrament de la Confirmació s'administrarà dintre l'Eucaristia per tal que es mani-

Importància de l'Eucaristia

166. Cf. CIC, 882 i CCE, 1313.

167. Cf. CIC, 884, § 2.

168. Cf. CCE, 1313.

169. Cf. CIC, 883, § 3.

170. CCE, 1314.

festi ben clara la connexió fonamental d'aquest sacrament amb tota la iniciació cristiana, la qual assoleix el seu punt més alt en la Comunió del Cos i de la Sang de Crist. Per això els confirmats participen a l'Eucaristia; així acaba la seva iniciació cristiana.¹⁷¹

Celebració
de la Paraula

152. Quan per circumstàncies raonables la Confirmació no s'administri dins l'Eucaristia, no se celebrarà mai sense que la celebració de la Paraula de Déu precedeixi la del sacrament.¹⁷²

Festiva

153. La celebració, tant pels cants, com pels ministeris requerits i per la participació de tota l'assemblea, ha de manifestar un sentit festiu i solemne, ja que és una festa de l'Església local. Això s'obté més fàcilment reunint els candidats en una celebració única parroquial o interparroquial.

Que no hi falti
referència al do
de l'Esperit

154. Sempre cal donar molta importància a la celebració de la Paraula de Déu amb la qual comença el ritu de la Confirmació. Efectivament, l'acció multiforme de l'Esperit Sant en l'Església i en cada un dels batejats, o dels qui es confirmen, brolla del fet d'escoltar la Paraula de Déu, i gràcies a ella es manifesta la voluntat de Déu en la vida dels cristians. Per això convé que, si més no una de les lectures, faci referència directa al do i a l'acció de l'Esperit Sant.

Presentació

155. Feta la lectura evangèlica i abans de l'homilia, el rector, o bé un altre prevere o un diaca, presenta al bisbe els qui han de ser confirmats: els crida cadascun pel seu nom i, si és possible, cadascun dels cridats puja al presbiteri, i es queden drets davant el bisbe; si són nombrosos, no cal cridar-los d'un a un i es posaran en un lloc oportú davant el bisbe. Segueix l'homilia.

Renovació de
les promeses
del Baptisme

156. Quan la Confirmació se celebra separada del Baptisme, la litúrgia del sacrament comença amb la

171. Cf. OCf, 13.

172. Cf. OCf, *ibidem*.

renovació de les promeses baptismals i amb la professió de fe dels confirmands —aquesta és sempre singular i personal com ho manifesta la resposta: «*Sí, hi renuncio! Sí, hi crec!*»—. Així es mostra clarament que la Confirmació segueix el Baptisme.

157. Aleshores, el bisbe estén les mans sobre el conjunt dels confirmands —i no sobre cadascun individualment—, gest que, des del temps dels apòstols, és el signe del do de l'Esperit. S'afegeixen a aquesta imposició de mans els preveres cridats a col·laborar en l'administració del sagrament —però no els altres preveres concelebrants—. Després segueix el *ritu essencial*: El sagrament de la Confirmació es confereix mitjançant la unció del crisma sobre el front, feta tot imposant la mà, i mitjançant les paraules: «*Rep el signe del do de l'Esperit Sant*».

Imposició de mans
i crismació

158. El bes de la pau que acaba el ritu del sagrament significa i manifesta la comunió eclesial amb el bisbe i amb tots els fidels. Tot seguit es fa la pregària universal en la qual els confirmats tenen una participació activa. També és un dia indicat per a subratllar la presentació de les ofrenes a l'altar.

Pregària universal

159. «Hem de considerar també de gran valor la recitació del Parenostre que, juntament amb el poble, fan els confirmats, i que té lloc en la Missa abans de la Comunió, i fora de la Missa, abans de la benedicció, perquè és el mateix Esperit el qui prega en nosaltres, i és en l'Esperit que diu el cristià: “Abba, Pare”».¹⁷³

L'Esperit crida
“Abba”

160. Com a part integrant de la celebració s'ha de preparar una conscient i adequada participació dels confirmands en el ritu.

Preparar
la celebració

173. OCf, 13.

Celebració en perill de mort: [Ritual de la Confirmació, Capítol IV: Confirmació d'un malalt en perill de mort]

En perill de mort
o greu dificultat

161. Com ja s'ha dit en tractar del sacrament del Baptisme [n. 98] i del ministre de la Confirmació [n. 149], vetlli's «perquè, si es presenta un perill de mort o qualsevol altra greu dificultat, els infants siguin confirmats oportunament, fins i tot abans de l'edat de la raó, per tal que no es vegin privats del bé del sacrament».¹⁷⁴

Anotació de la Confirmació

Anotació

162. Els noms dels confirmats, amb esment del ministre, dels pares i dels padrins, del lloc i del dia de la Confirmació conferida, seran sempre anotats segons els costums diocesans (sigui per la notaria en el llibre de Confirmacions de la cúria diocesana, sigui pel rector en el llibre que es conserva a l'arxiu parroquial), cosa que haurà d'explicitar amb més detall el directori de cada Església diocesana.¹⁷⁵

Notificació

163. El rector de la parròquia de la Confirmació ha de notificar al rector del lloc del Baptisme la col·lació de la Confirmació, per tal que en faci l'anotació al llibre de baptismes segons la norma del cànon 535, § 2.

Informació

164. Si el rector del lloc no era present a les Confirmacions, el ministre, ell mateix o per mitjà d'una altra persona, ha d'informar-lo al més aviat possible de la Confirmació administrada.¹⁷⁶

174. OCf, 11.

175. Cf. CIC, 895 i OCf, 14.

176. Cf. CIC, 896 i OCf, 15.

La pastoral postsacramental

165. «En el Baptisme, els neòfits reben la remissió dels pecats, l'adopció de fills de Déu i el caràcter de Crist, pel qual són agregats a l'Església i esdevenen inicialment participants del sacerdoci de llur Salvador. Els que han renascut de nou pel Baptisme, reben pel sagrament de la Confirmació el do inefable, l'Esperit Sant, que els enriqueix d'una força especial i, signats amb el caràcter d'aquest sagrament s'uneixen més perfectament a l'Església, i resten més obligats a difondre i defensar la fe d'obra i de paraula, com a veritables testimonis de Crist. Per fi la Confirmació va unida a la sagrada Eucaristia de tal manera que els fidels, segellats amb el Baptisme i la Confirmació són empeltats plenament al Cos de Crist per la participació en l'Eucaristia.»¹⁷⁷

Els qui s'han unit
més perfectament
a Crist i a
l'Església...

166. Per tal d'ajudar els confirmats a la continuïtat de la vida cristiana, miri's d'inserir-los en les activitats que la parròquia ofereix a tots els seus membres, especialment les pensades per a gent de la seva edat, com poden ser moviments d'apostolat laïcal dins el món de la universitat, del treball, de l'esplai o de la solidaritat.

...ajudar-los
posteriorment...

167. I perquè aquesta continuïtat no es desintegri en simples activitats, miri's de mantenir trobades de formació i reunions de pregària, de lectura compartida de les Sagrades Escripures. Que s'habituin a la pràctica del sagrament de la Penitència i de l'Eucaristia

...amb una sòlida
vida cristiana...

177. Constitució apostòlica «*Divinae consortium naturæ*» sobre el sagrament de la Confirmació, Ocf, pàg. 9.

dominical que han d'anar definint-se, igual que per a tots els cristians adults, com els principals puntals del viure cristià en la complexitat del dia a dia. La visita pastoral del bisbe, preparant una trobada específica d'aquests grups, ajudarà també a avivar la crida de recolzar el ministeri apostòlic del qual tot cristià confirmat participa.

...i en ocasions
especials

168. Les celebracions extraordinàries fetes a nivell diocesà i interdiocesà, com poden ser trobades de moviments, algunes vetlles i commemoracions, el Tríduum pasqual o part d'aquest, els Aplecs de l'Esperit i altres, ajudaran igualment a ampliar a dimensions més universals l'experiència d'Església i de la missió enmig del món.

LA PRIMERA COMUNIÓ

Una església ha de tenir una cura particular dels infants batejats, la iniciació dels quals encara ha de ser completada pels sacraments de la Confirmació i de l'Eucaristia. (...) L'Església, que bateja els infants i fa confiança als dons conferits per aquest sacrament, ha de vetllar per tal que llurs batejats creixin en la comunió amb el Crist i amb els germans; d'aquesta comunió, el signe i la penyora són la participació a la taula eucarística. Cal preparar els infants per a aquesta participació i dur-los a comprendre cada vegada més profundament el seu significat. (...) Cal esmentar particularment la catequesi que prepara els infants a la primera Comunió. No hi han d'aprendre només quines són les veritats de fe, pel que fa referència a l'Eucaristia, sinó de quina manera, després d'haver estat preparats per la Penitència segons llurs capacitats pròpies, poden, estant plenament inserits en el cos del Crist, participar activament a l'Eucaristia amb el poble de Déu i prendre part a la taula del Senyor i a la comunitat dels germans.

Les misses amb infants, n. 1, 8 i 12.
Directori de la Congregació per al Culte Diví,
1 de novembre de 1973.

La tasca de la iniciació

Els pastors

Deure de preparar
els infants

169. Quan els infants foren batejats, els pares, ajudats dels padrins, assumiren la tasca de fer-los possible que aviat poguessin escoltar la Paraula de Déu i professar la fe a lloança i glòria de Déu Pare.¹⁷⁸ És per això que l'Església ofereix a tota la comunitat cristiana un itinerari catequètic general per a la maduració explícita de la fe. I, a l'interior d'aquest itinerari catequètic, «els pares en primer lloc o els qui els substitueixen, i també el rector, tenen el deure de procurar que els infants que han arribat a l'ús de raó es preparin degudament i tan aviat com puguin, amb la confessió sacramental prèvia, per ser alimentats amb aquest diví menjar; i correspon també al rector de vetllar perquè no s'atansin a la sagrada Sinaxi els infants que no tenen ús de raó o que no consideri prou preparats.»¹⁷⁹

La catequesi

Consolidar
l'itinerari

170. Sovint, però, el desig de la celebració de la primera Comunió no correspon prou a la voluntat d'una catequesi continuada i progressiva dins l'itinerari catequètic general. Tots els passos que es facin per consolidar l'itinerari general de la catequesi són lloables i corresponen al desig profund de l'Església.

178. Cf. Ritu de l'Effatà.

179. CIC, 914.

171. Per aquesta raó cal recordar a les famílies cristianes que, «per la gràcia del sagrament del Matrimoni, el pares han rebut la responsabilitat i el privilegi d'*evangelitzar els seus fills*. Des de la primera edat els iniciaran als misteris de la fe, dels quals, davant els fills, ells són els “primers heralds”. Des de ben petits els associaran a la vida de l'Església. Les maneres de viure familiars poden alimentar les disposicions afectives que durant tota la vida seran autèntics fonaments i puntals d'una fe viva (...).

Els pares

172. »La catequesi familiar precedeix, acompanya i enriqueix les altres formes d'ensenyament de la fe. Els pares tenen la missió d'ensenyar els fills a resar i a descobrir la seva vocació de fills de Déu. La parròquia és la comunitat eucarística i el cor de la vida litúrgica de les famílies cristianes; és un lloc privilegiat de la catequesi dels infants i dels pares.»¹⁸⁰ Esperem que valorin tot l'esforç que fan les comunitats per a oferir l'itinerari catequètic i que pensin que, sense la seva col·laboració, als pastors se'ls fa molt difícil treballar subsidiàriament al seu servei i al de l'Església.

La parròquia

180. CCE, 2225-2226

La preparació

Edat

Ús de raó

173. El cànon 914 demana que «els infants que han arribat a l'ús de raó es preparin degudament i tan aviat com puguin» per a la seva participació sacramental, dins l'itinerari general de catequesi per a la vida cristiana. Pertoca iniciar la catequesi dels sacraments tot just fets els set anys, preveient que l'admissió a la participació dels sacraments s'escaigui dos anys més tard entorn dels vuit anys ben complerts o a començaments dels nou.

La catequesi per als fills

Objectiu
a perseguir

174. Per admetre els nens i nenes a la primera Comunió, cal assegurar «que tinguin un coneixement suficient [del sacrament de l'Eucaristia] i una acurada preparació, de tal manera que entenguin el misteri de Crist en la mesura de llur capacitat i puguin rebre el Cos del Senyor amb fe i amb devoció. Pot administrarse, tanmateix, la santíssima Eucaristia als infants que es troben en perill de mort, si poden distingir entre el Cos de Crist i l'aliment comú i rebre la Comunió amb reverència.»¹⁸¹

Elements
a treballar

175. Per aconseguir aquest objectiu, la parròquia, en el procés d'iniciació i de catequesi, oferirà als nens i

181. CIC, 913, § 1 i 2.

nenes una preparació al sagrament eucarístic que es proposi:

- a) Fer prendre consciència que, pel Baptisme, som cristians (ajudar a renovar les promeses del Baptisme);
- b) Que coneguin la vida i les paraules del Senyor; en concret, aprendre a escoltar i a estudiar la Sagrada Escriptura (Crist, Fill de Déu que ens revela el Pare i ens comunica l'Esperit Sant);
- c) Avançar en el descobriment que Jesucrist continua entre nosaltres per la paraula i l'acció de l'Església, la qual dóna continuïtat a la seva obra salvadora;
- d) Iniciar a la vida sacramental cristiana;
- e) Fer descobrir que l'actuació de la vida del cristià en aquest món és l'expressió de la resposta donada a la crida de Déu i al compliment dels manaments;
- f) Introduir en la pregària i en la vida cristiana talment que puguin recitar de memòria el Credo, el Parnostre i les oracions principals.

La sensibilització dels pares, dels familiars i de la comunitat en general

176. «És molt convenient, que abans d'accedir a la participació eucarística, els infants hagin celebrat més d'una vegada el sagrament de la Penitència. Per altra banda, aquest sagrament, la celebració del qual és requerida no sols per motius personals, sinó també per l'esperit dels diferents temps litúrgics, ha de fer-se present de manera periòdica en el procés catequètic.»¹⁸²

El sagrament
de la Penitència

182. IC, 109.

Sota la responsabilitat del rector convé, doncs, que tant els pares com els padrins i les comunitats parroquials prenguin part en la preparació dels infants en la primera confessió i en la primera Comunió i hi participin amb ells. És un esforç molt necessari el d'ajudar degudament aquestes persones en l'acompliment de les seves tasques educatives i en el testimoniatge de vida cristiana.

Viure l'Eucaristia...

177. Procuri's, igualment, predisposar els pares i familiars a l'esdeveniment de la primera Comunió dels seus fills, tot ajudant-los a aprofundir el sentit de l'Eucaristia dominical i la centralitat d'aquesta en el desplegament i la creixença de la vida cristiana: Cal presentar —diu el Concili Provincial Tarraconense— «el diumenge com a dia joiós del Senyor ressuscitat, a partir del seu element central, que és l'Eucaristia, i de tot allò que l'ha d'acompanyar com a festa primordial, en la qual els fidels, reunits en l'Esperit Sant, escolten la Paraula de Déu i participen en el Misteri pasqual, amb experiència renovada de la seva condició de membres de l'Església de Déu, i en acció de gràcies i de lloança.»¹⁸³

...i viure
eucarísticament

178. Educant el sentit cristià de la sobrietat i la pobresa,¹⁸⁴ s'ha d'ajudar a protegir el sentit veritable de l'Eucaristia, tot evitant l'ostentació de la riquesa i l'accentuació d'aspectes secundaris de la festa, i fent descobrir la imprescindible comunió cristiana de béns.¹⁸⁵ La senzillesa festiva de les celebracions familiars, ha de ser proposada apel·lant a la coherència amb la professió de fe i amb el sacrament.

183. CPT, 59.

184. Cf. CPT, 86, d.

185. Cf. CPT, 77, a.

La celebració

El temps

179. Per tal de remarcar la dimensió pasqual de l'Eucaristia i la unitat d'aquest sacrament amb els altres sacraments de la iniciació —Baptisme i Confirmació—, el dia de la participació en l'Eucaristia amb la primera Comunió serà preferentment el diumenge. A més a més, si és un diumenge del Temps pasqual, queda més subratllada la inserció dels batejats en el Misteri pasqual de Crist i, alhora, es destaca la vigència del precepte de la Comunió pasqual per a qualsevol fidel cristià.¹⁸⁶

Ligams pasquals

El lloc

180. Procuri's emmarcar la celebració dins una Missa dominical de la parròquia o de les altres esglésies on legítimament s'han preparat seguint l'itinerari catequètic general i d'acord amb les normes dictades per la pròpia Església diocesana.

Missa dominical

El ministre

181. Qualsevol sacerdot que s'atengui a les normes diocesanes per a la celebració de l'Eucaristia, admi-

Col·laborar sense dificultar

186. Cf. CIC, 920.

nistra també la Comunió. Però els no implicats en les responsabilitats parroquials o en la preparació catequètica, que no s'avinguin a presidir celebracions amb les quals es volen evitar els drets legítims dels rectors i dels altres responsables que han preparat els nens i nenes o es vol privatitzar la celebració amb poc o nul sentit d'Església.

L'Eucaristia de la primera Comunió

Principis

Joiosa i festiva

182. L'Eucaristia ha de ser manifestament joiosa i festiva per la riquesa dels diversos ministeris i pel foment de la participació de tota l'assemblea. Tampoc no han de faltar-hi els cants mitjançant els quals tots els presents puguin expressar i confessar la fe.

Silenci

183. El silenci és part molt important de la celebració. Afavoreix l'atenció, desvetlla la interiorització, assereina l'esperit, associa la pregària personal a la de la comunitat. Afavorir-lo com a preparació de la celebració, després de la proclamació de la Paraula, després de la Comunió i, en general, a l'interior de l'església, lloc d'una particular presència de Déu, ajudarà molt a fer reeixides les celebracions.

Evangelitzadora

184. La celebració ha de mantenir el to evangelitzador de tota acció veritablement eclesial. Pel context on ens movem, aquesta celebració és una d'aquelles que el Concili Provincial Tarraconense exhorta a preparar i a tenir-ne cura de manera especial.¹⁸⁷ El bon acolliment per part del responsable de la celebració ha d'orientar «aquests fidels vers un major sentit de pertinença a la comunitat cristiana, tot valorant les diverses situacions i sensibilitats culturals».¹⁸⁸

187. Cf. CPT, 74.

188. Ibidem.

185. Aquesta celebració s'ha de moure en la naturalitat festiva ordinària de cada parròquia (cants, flors, llums, etc.), sense excessos que deformin les celebracions habituals més grans de l'any litúrgic. Tingui's present la crida del Concili Provincial Tarraconense a «no cedir, en les celebracions litúrgiques, a cap escandalós malbaratament de diners i de mitjans.»¹⁸⁹

Educatora

186. Tingui's cura que el desfici de fer reportatge gràfic per part dels menys habituats a participar en la celebració eucarística no impedeixi l'ambient religiós que ha de mantenir la celebració. Vetlli's perquè la proliferació de càmeres fotogràfiques i filmadores no dificulti la celebració de l'assemblea a costa d'aspectes secundaris.

Orant

Algunes peculiaritats

187. En aquesta celebració la comunitat adulta ha de fer el màxim esforç per tal que els nois i noies se sentin veritablement acollits. Això vol dir que la celebració haurà de tenir molt en compte els infants sense per això esdevenir infantil. El fet d'acollir-los no vol dir que ells hagin de fer-ho tot.

Cura en la preparació

188. Les monicions que siguin necessàries, la litúrgia de la Paraula, la mateixa pregària dels fidels no haurien de ser deixades sense més ni més als infants. El ministeri de lectors el faran millor els qui llegeixen habitualment, els catequistes o els pares i no per això millorarà o empitjorarà la participació.

No deixar-la als infants

189. El prevere que presideix la celebració, amb els seus col·laboradors catequistes i l'equip de litúrgia, ha de preparar al detall els quatre moments que configuren el sagrament eucarístic: «Crist prengué el pa i el calze, donà gràcies, el partí i el donà als seus deixebles, tot dient: Preneu, mengeu, beveu; que això és

Privilegiar l'acció sacramental

189. CPT, 86, e.

el meu Cos; que aquest és el calze de la meva Sang. Feu això que és el meu memorial. Per això l'Església ha ordenat tota la celebració de la litúrgia de l'Eucaristia segons aquestes mateixes parts del que Crist va fer, i amb les mateixes paraules i els gestos de Crist.

En efecte:

1) A la presentació de les ofrenes: es porta a l'altar el pa i el vi amb l'aigua, que són els elements que Crist agafà amb les seves pròpies mans.

2) A la pregària eucarística: es donen gràcies a Déu per tota l'obra de la salvació, i les ofrenes es converteixen en el Cos i en la Sang de Crist.

3) Per la fracció d'un sol pa: es manifesta la unitat dels fidels; i per la Comunió els fidels reben el Cos i la Sang del Senyor, com els apòstols els reberen de les mans de Crist mateix.»¹⁹⁰

Ofrenes **190.** Subratllant el dinamisme de l'Eucaristia, pensi's en la participació dels infants a la presentació d'ofrenes. Convé que aquestes siguin veritablement el pa i el vi amb l'aigua per al sacrament eucarístic i no altres coses no relacionades amb els elements eucarístics.

Consagració **191.** Pertoca al celebrant donar tot el relleu, sense esmortir-lo gens, tant al cor de la celebració en les paraules de la consagració dins l'acció de gràcies, com al gest de la fracció tan significatiu de la comunió de molts germans en un únic Senyor.

Parenostre **192.** Abans de la pregària dominical potser es podria fer un primer acostament a l'altar eucarístic per part dels qui fan la primera Comunió —no a la manera de concelebrants—, per demanar el pa de vida, «el pa de cada dia» que rebran uns moments després. Aleshores, però, que intercanviïn el gest de la pau entre ells mateixos evitant desplaçaments de lloc i de sig-

190. MR, Advertiments generals, 48; Cf. CCE, 1348-1355.

nificat. És un gest manifestatiu de la unitat de l'assemblea.

193. Convé, igualment, preparar bé la processó de la Comunió i donar la Comunió sota les espècies eucarístiques del Cos i de la Sang del Senyor —quan això sigui factible i hagi estat ben preparat—. La pregària d'un salm d'acció de gràcies i el silenci abans de l'oració postcomunió podria completar el ritu eucarístic d'aquesta Eucaristia d'iniciació.

Comunió

La pastoral postsacramental

Fomentar el
progrés espiritual

194. En les actuals condicions de vida en què creixen els nois i noies que han fet la primera Comunió és particularment difícil el foment del seu progrés espiritual. Sovint, alguns pares compleixen amb prou feines el deure de la seva educació cristiana, obligació acceptada en batejar-los. Per això, així com Crist «els prenia als braços i els beneïa imposant-los les mans» (Mc 10,16), s'ha de fer tot el possible per no abandonar-los a si mateixos.¹⁹¹

Oferiments

195. Oferint-los la continuació de l'itinerari catequètic general després de la Comunió, l'Església recorda als pares i els demana la seva imprescindible col·laboració. A partir d'ara l'Església espera la seva participació —la de tota la família, pares i fills— a la Missa dominical. A les ciutats trobaran, ben segur, celebracions eucarístiques especialment adaptades per a l'acompanyament dels nois i noies: són les anomenades Misses d'infants, en les quals els pares i els catequistes no han de fer només de vigilants sinó que han de ser membres exemplarment participants de la celebració. D'aquesta manera poden acompanyar i ajudar molt la creixença espiritual dels nois i noies. Això potser serà més difícil quan la celebració sigui única i per a tots, petits i grans, però, en les misses parroquials, no s'ha de menysprear el foment de la participació dels infants en les processons d'entrada, d'ofrenes, així com els petits serveis que una església pot fer. Igualment la participació en el cant

191. Cf. Directori per a les Misses amb infants (Introducció), 1973.

formant petites corals pot fomentar-los el sentit de participació.

196. Que es valorin igualment les misses celebrades per a ells sols que, sobretot en l'escola catòlica, són part de la formació cristiana integral dels nois i noies. Aquestes misses complementen molt positivament la tasca de la comunitat cristiana en poder estar directament adaptades als nois i noies.

L'escola catòlica

197. Ara bé, els responsables d'aquestes celebracions en l'àmbit escolar, són pregats insistentment de mirar de completar el treball de les comunitats parroquials i de no crear un cicle litúrgic escolar paral·lel al de l'Església, celebrant Nadal enmig de l'Advent, o diumenges entre setmana, sinó que estimulin en els nois i noies el pas de la comunitat educativa a la parroquial.

Coordinació

198. També la participació en moviments d'iniciació a l'apostolat per als nois i noies i els centres educatius i d'esplai nascuts entorn de les comunitats parroquials i educatives són un ajut que els pares sabran valorar i agrair.

Moviments
i esplais

Índex

Decret de promulgació.....	7
El Directori	9
La iniciació cristiana	11
L'itinerari catecumenal.....	12
■ El Baptisme.....	15
<i>L'Església particular, la parròquia i la família,</i> <i>principals agents de la iniciació</i>	<i>15</i>
L'ESGLÉSIA LOCAL.....	15
LA PARRÒQUIA.....	17
LA FAMÍLIA	19
MINISTERIS I SERVEIS	20
El ministeri pastoral.....	20
L'educació dels fidels en la predicació i en la catequesi	21
L'oferiment de preparació al Baptisme.....	22
<i>El catecumenat o la preparació</i>	<i>23</i>
ELS CANDIDATS	23
Els infants. Que els pares no deixin de demanar el Baptisme	24
Diàleg pastoral amb els pares	25
Possibles retards	26
Els fills de matrimonis mixtos i de pares de diferent religió ...	28
El catecumenat d'adults	28
El catecumenat dels candidats en edat catequètica.....	30
L'itinerari catecumenal.....	30
Actituds pastorals.....	33
ELS PADRINS	33
LA IMPOSICIÓ DEL NOM.....	35
<i>La celebració</i>	<i>36</i>
TEMPS.....	36
LLOC	37

SIGNES, ESPAIS I OBJECTES	38
El baptisteri.....	38
La font baptismal	40
L'aigua.....	40
El ciri pasqual.....	41
Els sants olis.....	41
El vestit blanc i el ciri.....	42
MINISTRE.....	42
Ordinari.....	42
En cas de necessitat	43
EL RITU SACRAMENTAL	44
El ritu com a tal i la seva mistagògia	44
El ritu per als infants.....	47
Celebració ordinària [<i>Bateig dels infants</i> , nn. 109-154 (<i>més d'un infant</i>) i 155-185 (<i>un sol infant</i>)]......	47
Baptisme en perill de mort [<i>Bateig dels infants</i> , nn. 186-194.]	49
La presentació a l'Església d'infants ja batejats [<i>Bateig dels infants</i> , nn. 195-210]	50
El ritu per als adults.....	50
El ritu simplificat de la iniciació d'un adult.....	50
L'admissió dels batejats vàlidament a la plena comunió de l'Església catòlica	52
El ritu per als nois i noies en edat catequètica.....	53
ANOTACIÓ DEL BAPTISME.....	54
<i>La pastoral postsacramental</i>	56
EL FOMENT DE LA CONSCIÈNCIA BAPTISMAL.....	56
■ La Confirmació	59
<i>La tasca de la iniciació</i>	61
<i>La preparació</i>	63
ELS CANDIDATS A LA CONFIRMACIÓ.....	63
Els confirmands	63
Edat.....	63

ELS PADRINS	64
LA CATEQUESI	64
<i>La celebració</i>	67
TEMPS.....	67
LLOC	67
EL RITU SACRAMENTAL I LA SEVA MISTAGÒGIA	67
MINISTRE.....	68
LA CELEBRACIÓ	69
Celebració ordinària: [<i>Ritual de la Confirmació</i> , capítol I: Dins de la Missa; capítol II: Fora de la Missa; capítol III: celebrada per un ministre extraordinari].....	69
Celebració en perill de mort: [<i>Ritual de la Confirmació</i> , capítol IV: Confirmació d'un malalt en perill de mort].....	72
ANOTACIÓ DE LA CONFIRMACIÓ	72
<i>La pastoral postsacramental</i>	73
■ La primera Comunió	75
<i>La tasca de la iniciació</i>	76
ELS PASTORS	76
LA CATEQUESI	76
<i>La preparació</i>	78
EDAT	78
LA CATEQUESI PER ALS FILLS	78
LA SENSIBILITZACIÓ DELS PARES, DELS FAMILIARS I DE LA COMUNITAT EN GENERAL	79
<i>La celebració</i>	81
EL TEMPS.....	81
EL LLOC.....	81
EL MINISTRE	81
L'EUCARISTIA DE LA PRIMERA COMUNIÓ.....	82
Principis	82
Algunes peculiaritats	83
<i>La pastoral postsacramental</i>	86